

Adatok egyes barlangok és mesterséges földalatti üregek denevérfaunájához Észak-Magyarország területén

Gombkötő Péter¹ – Dobrosi Dénes² – Estók Péter³ – Bihari Zoltán⁴

¹ Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 3300 Eger, Sánc u. 6.

² Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, 6000 Kecskemét, Liszt F. u. 19.

³Bükk Emlőstani Kutatócsoport Egyesület, 3300 Eger, Rózsa K. u. 8.

⁴Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum, 4010 Debrecen, Böszörményi u. 138.

ABSTRACT: Data on the bat fauna of caves and other underground cavities in North-East Hungary.

The Northern Hungarian Mountain Range is the most valuable place of Hungary regarding bats. The most important karst areas are situated here, providing excellent habitats for cave-dweller bats. The paper summarizes the results of observations of 53 caves and 22 artificial underground cavities (mines, cellars) situated in the Bükk Mountains and the Mátra Mountains. Data were obtained mainly by visual observations, but in several cases mist-nettings were also conducted in the vicinity of the entrances, mainly in the swarming season. Published data were also collected.

Bevezetés

Az Északi-középhegység denevértani szempontból Magyarország legértékesebb területének számít. Hazánk legjelentősebb kaszttérületei találhatóak itt, melyek barlangjai, zsombolyai fontos denevérélőhelyek. Az ember bányászati tevékenysége valamint a borkultúra is számos földalatti üreg létrejöttét eredményezte, melyek szintén alkalmasak denevérek megtelepedésére. A kedvező adottságoknak köszönhetően a térség barlangi denevérfaunáját többen kutatták, számos igen jelentős kolóniát fedezve fel. A barlangok zavartalan világát, élőlényközösségeit is egyre jobban veszélyezteti az antropogén hatás, így egyre fontosabb a még meglévő chiropterológiai értékeik számbavétele, rendszeres megfigyelése, monitorozása. Jelen publikációban a Bükk-vidék és a Mátra-vidék területéről, földalatti élőhelyekről származó denevéres adatainkat közöljük, kiegészítve publikált, irodalmi adatokkal.

Anyag és módszer

A Bükk-vidék és a Mátra-vidék területén található 53 barlangból valamint 22 mesterséges földalatti üregből (bánya, pince) gyűjtöttünk adatokat. A felmérések során az üregek vizuális átvizsgálása mellett több járatnál hálózásos mintavételt is végeztünk, elsősorban nászidőszakban.

A publikációban szereplő rövidítések: LL- Lénárt László; KN – Kováts Nóra; PÁ- Pongrácz Ádám; FG – Ferenczy Gergely; DD - Dobrosi Dénes; TGY- Topál György; SZT- Szitta Tamás; EP - Estók Péter; VI - Vásárhelyi István; MLBE- Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület

Eredmények

Anna-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: Petőfi Sándor-mésztufabarlang, Forrás-barlang, Csepegőkő-barlang, Hámori-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5391-1

UTM-kód: DU72B2

Tszf.: 267 m

Leírás: Mesterséges járatokkal is rendelkező mésztufabarlang. Falain nagy számban találhatóq mészbevonattal rendelkező növényi részek. A barlangban fakadó források vizét Miskolc vízellátásának szolgálatába állították. Kieépített turistabarlang, mely az év nagyrészében csoportokat fogad.

A barlang denevérfaunáját patkósdenevér-fajok alkotják, melyek közül korábban mindhárom faj előfordulása bizonyított volt. A barlangban viszonylag rendszeres denevérmegfigyelések folytak Kováts N. részvételével.

A barlang denevérvédelmi jelentősége napjainkban már csekély. A téli időszakban megtelepedő denevérállományt csupán néhány egyed alkotja. Az elmúlt tíz évből már csak a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) és nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*) előfordulása bizonyított.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Author
1995.02.12.	-	2	BZ
2001.03.14.	2	-	GP

Egyéb adatok: 1984-89. *Rfer*, *Rhip* [LL, szóbeli közlés]

Irodalmi adatok: *Rfer* [VI, 1939] – *Rfer* [TGY, 1966] – *Rhip*, *Reur* [VI, 1964] – *Rfer* [KN, 1989]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang fokozottan védett. A barlangban a telelés ideje alatt az idegenforgalomi látogatás szünetel. A bejáratnál kialakított repnyílás biztosítja a denevérek szabad be- és kirepülését. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklimáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése. Különleges intézkedés a denevérállomány védelme érdekében nem szükséges.

Balekina-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-95

UTM-kód: DU62D4

Tszf.: 548 m

Leírás: Több száz méter hosszú víznyelő barlang (Baráz 2002). A barlang két röpnnyílással rendelkező tömör ajtóval lezárt, azon a denevérek akadálytalanul közlekednek.

A barlang denevérfaunájára vonatkozó korábbi megfigyelési adatok korlátozott mértékben álltak rendelkezésre (Dobrosi 1996)

Az elmúlt években gyűjtött adatok alapján nagy valószínűséggel feltételezhető, hogy a denevérek egész évben a barlangban tartózkodnak. A barlang közvetlen közelében végzett detektoros megfigyelésekkel és hálózatos mintavétellel, valamint a barlang téli bejárása során hét denevérfajt sikerült kimutatni. Az egyik kimutatott denevérfaj, a közönséges törpedenevér (*P. pipistrellus*) egyedei a barlang előterében táplálkoztak, de valószínűleg a barlangot nem használják szálláshelyül.

A barlangot egyes fajok, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) és vélhetően a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) hím egyedei is nyári szállásul használják. A barlangban a nyár végétől változás áll be a kimutatható denevérek faj- és egyedszámában, valamint az egyes fajok egyedeinek ivararányában is, ami arra enged következtetni, hogy a barlang „nászbarlangként” is szolgálhat a denevérek számára. A nyárvégi időszakban csonkafülű denevérek (*Myotis emarginatus*) és vízi denevérek (*M. daubentonii*) megjelenése alapján a barlangtól több tíz kilométerre vagy távolabb található szülőkolóniákkal való kapcsolat feltételezhető. Rendszeres megfigyelésekkel a kimutatott denevérek száma feltételezhetően növekedni fog.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmyo	Author
2002.01.29.	5	6	2	GP

Egyéb adatok: *Mmyo*, *Mema*, *Rhip*, *Rfer* [DD 1996]

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mbec	Mema	Ppip	Author
2002.07.05	5	-	1	-	3	GP
2002.08.23.	15	7	-	4	-	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A bejárati vasajtó előtti tér, a repnyílások elé hajló vegetáció folyamatos kezelést igényel. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozótérület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető. A barlangban található telető denevérállomány védelme érdekében a barlangtúrák időbeli korlátozásának fenntartása javasolt november 01. és március 31. között.

Balla-barlang

Település: Répáshuta

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5381-1

UTM-kód: DU62C1

Tszf.: 566 m

Leírás: Tágas, nagy bejáráttal rendelkező üreg, keletkezését tekintve inaktív forrásbarlang.

A barlangban eddig több fajt észleltünk, a korábbi és a frissebb adatok hasonló denevérfajok előfordulását erősítik meg. Elsősorban a nyárvégi-őszi nászidőszakban lehet jelentősebb denevérvédelmi szerepe.

Nem kizárt kisebb telelőállomány, tekintettel a hidegtűrő, réslakó denevérfajok (pl. *B. barbastellus*) előfordulására.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Paur	Ppip	Bbar	Author
1998.10.04.	1	8	1	2	2	GP-EP
2004.02.28.	-	-	-	-	-	EP
2004.06.09.	3	-	-	-	-	GP
2004.07.10	-	-	1	-	-	GP
2004.09.16.	-	1	-	-	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-93. *Bbar* [1], *Mmyo* [1], *Paur* [1], *Paus* [1] (Dobrosi 1994)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang meglehetősen zavart denevérélőhely, turistaút vezet hozzá, tűzrakások nyomait rendszeresen lehet észlelni. A barlang rendszeres ellenőrzése, tűzgyújtás tiltása javasolt a nyári-őszi időszakban.

Bányász-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-31

UTM-kód: DU62D1

Tszf.: 739 m

Leírás: Viszonylag nagy magasságban nyíló, nyílt területen található, függőleges bejáratú barlang.

A Bányász-barlang – ahogy a Bükk-fennsík több barlangja –, kisebb nyári denevérállománnyal rendelkezik, a nyár utolsó harmadában azonban jelentős nászhely lehet. A barlang vélhetően kisebb telelőállománynak is szálláshelyül szolgálhat, ez utóbbi feltételezést a Kováts Nóra megfigyelései is alátámasztják.

A 2003. év nyarán végzett hálózás és detektorozás során három példány nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) került észlelésre. A befogott egyedek hímek voltak. A faj nyár közepéről származó barlangi adata érdekes megfigyelés.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Mbec	Author
2003.06.23.	3	GP

Egyéb adatok: 1989.02.27. *Mbly* (1), *Mmyo* (2), *Rfer* (1) *Rhip* (3) [KN, 1988] 1989.03.19. *Mbly* (2), *Mmyo* (5), *Mnat* (5), *Rhip* (5) [KN, 1988]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Jelenlegi ismeretek alapján külön korlátozást nem igényel. A barlang denevérvédelmi jelentőségének megismeréséhez további mintavételek szükségesek.

Bolhási-Jávorkúti-barlangrendszer

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-4

UTM-kód: DU62D2

Tszf.: 655 m (649 m)

Leírás: A barlangrendszer több kilométeres hosszúságával a hegység egyik leghosszabb barlangja. A Bolhási-víznyelő vízszintes ajtóval lezárt, rajta repnyílás található. A Jávorkúti-víznyelő kiépített bejárati szakasza után rácsos lezárás található.

A barlang elsősorban denevértelőhelyként ismert, de a nyár végi időszakból fajokban gazdag mintavételek is történtek (Dobrosi 1994). A barlang közeléből, Jávorkúton több denevérfaj kimutatásra került, ezen fajok egy része a barlangban is előfordul.

A barlangrendszer bejáratai közül a Bolhási-víznyelőnél és a Jávorkúti-víznyelő bejáratánál folytak mintavételek. A Bolhási-víznyelő bejáratán keresztül a barlangba be-, vagy kirepülő denevér nem került megfigyelésre.

A Jávorkúti-víznyelő bejáratánál több faj került kimutatásra, de a korábbi mintavételekhez képest kevesebb denevérfaj került elő. A mintavételek sikerességét befolyásolhatta a mintavételek idején lehullott jelentős mennyiségű csapadék, ami a víznyelők igen aktív működésével járt, így a denevérek számára e barlangok jelentősége átmenetileg csökkenhetett. Tisztázandó az is, hogy a korábbi mintavételek idején, különösen a Bolhási-víznyelő esetében a barlangbejáratok műszaki védelme milyen formában volt megoldva. A korábbi adatok és részben az újabb eredmények megerősítik a barlangrendszer nászidőszaki jelentőségét.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok: -

Hálózás:

Bolhási-víznyelő:

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mbec	Mema	Mbra/mys	Nnoc	Author
1996.08.26	2	12	8	3	-	-	DD
2002.07.03	-	-	-	-	2	1	GP
2002.08.22	-	-	-	-	1	-	GP

Jávorkúti-víznyelő:

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mbec	Mema	Mmys	Mbra	Author
1996.08.26	1	23	11	11	1	-	DD
2002.07.03.	1	-	-	-	-	1	EP
2002.08.22	-	3	1	-	-	-	EP

Irodalmi adatok: 1987-93. Jávorkút *Mmys*, *Nnoc*, *Nlei*, *Ppip* (Dobrosi 1993) – 1989.03.11. Bolhási-víznyelő *Rhip*: [1] (Kováts 1988)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A Bolhási-víznyelő bejáratát – a barlangba bejutó víz útjának biztosítása mellett – célszerű lenne a talajszinttől legalább 0,5 - 1 méterrel kiemelni, és annak oldalán berepülőnyílást kialakítani, hogy azon keresztül a denevérek könnyebben tudjanak a barlangba jutni. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő,

rajta véghasználat nem tervezhető. A telelőállományok védelme érdekében november 01. és március 31. között a barlang látogathatóságára vonatkozóan időbeli korlátozás van érvényben. Megfigyelésünk alapján a Bolhási-víznyelő feletti útról lefolyó víz, az ott elhaladó gépjárművek által kibocsátott olajszármazékokkal keveredve a barlangot közvetlenül veszélyeztetheti.

Borókás-tebri víznyelők (1. sz. és 2. sz. víznyelő)

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-55 , 5372-7

UTM-kód: DU62D3

Tszf.: 615 m, 627 m

Leírás: A Borókás-töbrök víznyelői 600 m feletti magasságban nyílnak. Kiterjedt aknaendszerrel és nagyobb termekkel rendelkező barlangok.

A Borókás-teber környékéről korábbi adatok is ismertek az 1987 és 1993 közti időszakból. A barlang denevérfaunájára vonatkozó korábbi megfigyelések korlátozott mértékben álltak rendelkezésre. Jelentős kis patkósdenevér telelőhely.

A fellelhető adatok az előforduló fajok mennyiségét, pontos dátumot nem tartalmazzák (Dobrosi 1996). A Kováts által észlelt telelőállomány faji összetétele részben megegyezik a nyári mintavétel alkalmával észlelt fajokkal.

A patkósdenevéreken kívül a horgasszörű és a csonkafülű denevér került kimutatására. A kereknyergű patkósdenevérek hasonló, tavaszi-koranyári megjelenése már néhány más Bükk-fennsíkon található barlangnál is megfigyelésre került. A csonkafülű denevér több bükki barlangnál ha kis egyedszámban is, de együtt fordul elő a kereknyergű patkósdenevérral.

A Borókás-tebri 4. sz. víznyelőnél nyári időszakban végzett mintavétellel nem sikerült denevérek előfordulását igazolni. Dobrosi (1996) kis patkósdenevérek élőhelyeként jellemzi, pontos adat nem ismert innen.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás:

Borókás-tebri 2. sz. víznyelő:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mnat	Mema	Author
2003.05.17.	1	1	33	2	1	GP-EP

Borókás-tebri 1.sz. víznyelőbarlang 1986-87. tél *Mbly* [3] [KN] – 1988.12.29. *Mbly* [1], *Mmyo* [3] [Kováts 1987]

Borókás-tebri 2.sz. víznyelőbarlang 1986.-87.tél *Mnat* [1], *Rhip* [17] [KN] – 1989.01.21. *Mmyo* [2], *Mnat* [3], *Rhip* [27] [Kováts 1988]

Borókás-teber 1987.-1993. *Mbec* [1], *Mdau* [1], *Mnat* [1] [Dobrosi 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlangban kisebb telelőállomány, és viszonylag értékes nyári állomány is jelen van. A barlang feltehetően a nyárvégi, őszi időszakban kiemelkedő lehet nászhelyként is. A barlangok látogatását a további kutatások eredményei alapján időszakosan korlátozni kell.

Büdös-pest

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-3

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 307 m

Leírás: A Forrás-völgy oldalában, 307 m magasságban nyíló, eredetét illetően forrásbarlangként jellemezhető természetes üreg. A barlang egyetlen teremből áll, melynek végén felszakadás található.

A barlang meglehetősen szellős, huzatos, ezért jelentősebb denevérállomány megtelepedésére nincs lehetőség. A barlangból csak egyetlen korábbi denevér előfordulási adat ismert. A barlang szélsőséges klímája miatt csupán néhány denevérfajnak nyújthat állandó szálláshelyet. E fajok (*B. barbastellus*, *Plecotus auritus*) közül néhány telelő egyed megtelepedése nem kizárt. Az érzékenyebb fajoknak csupán átmeneti, alkalmi szálláshelyül szolgálhat.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Paur	Bbar	Author
2004.07.09.	1	2	2	2	GP

Egyéb adatok: 1986.-87. tél Büdöspeszt-zsomboly *Rhip*(1) [Kováts 1987]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang kisebb üregeiben megtelepedő kisebb denevérállományt a barlangot látogató turisták is veszélyeztetik, akik gyakran a barlangban is tüzet raknak.

Csemetekerti-víznyelőbarlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5391-49

UTM-kód: DU72D1

Tszf.: 410 m

Leírás: A barlang egy vízmosás oldalában található. Környezete növényzettel fedett, viszont a barlang bejárata feletti erdőt letermelték az elmúlt néhány évben. Védőzóna nem került kijelölésre a barlang felett.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Reur	Ppip	Nnoc	Author
2004. 07.08.	4	3	1	2	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Diabáz-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5331-9

UTM-kód: DU62B1

Tszf.: 855 m

Leírás: Egy kilométer hosszan feltárt, a bejárati akna után ajtóval zárt barlang.

Az eddigi adatok alapján a barlang denevérállománya néhány egyedből áll, de a nászidőszakban jelentős denevérállomány keresi fel a barlangot. A nyárvégi időszakból eddig három fokozottan védett faj, a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), a nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*) és a tavi denevér (*Myotis dasycneme*) került kimutatásra.

A korábbi mintavételekhez képest az egyes fajok és azok egyedszáma eltérő volt. A barlangból két, eddig onnan még nem ismert denevérfaj került kimutatásra.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mdas	Mbec	Mema	Paur	Author
1996.08.28.	-	-	-	1	8	2	DD
2002.07.02.	2	-	-	-	-	-	EP
2002.08.24.	-	9	1	-	-	4	EP

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip*, *Mmys* (Dobrosi, 1994)

Egyéb adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Esztázkői-bg.

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-44

UTM-kód: DU51D2

Leírás: Két bejáratral, egy ajtóval lezárt mesterséges alagúttal és egy felső nyílással rendelkező barlang. A barlang agyagos kitöltése jelentős.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Rfer	Author
1991.11.01.	18	1	GP

Irodalmi adatok: -

Egyéb adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Fecske-lyuk

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5392-19

UTM-kód: DU82A2

Tszf.: 164 m

Leírás: A miskolctapolcai felhagyott kőbánya oldalfalában nyíló, 210 méter hosszúságban feltárt, rácsos ajtóval lezárt barlang.

A barlang denevérfaunájára vonatkozóan szórványos adatok állnak rendelkezésre. Az elmúlt években gyűjtött adatok alapján nagy valószínűséggel feltételezhető, hogy a barlangban egész évben denevérek tartózkodnak. A barlang közvetlen közelében végzett detektoros megfigyelésekkel és hálózásos mintavétellel, valamint a barlang téli bejárása során nyolc denevérfajt sikerült kimutatni.

A barlangban telelő denevérfajok csak részben egyeznek meg a barlangban más időszakban kimutatható denevérfajokkal. A barlangot egyes fajok: *R. hipposideros*, *R. euryale* és *R. ferrumequinum* hím egyedei nyári szállásul használják. A nyárvégi-őszi időszakban a közelben élő más denevérfajok egyedei is látogatják a barlangot, pl. *M. schreibersii*. Az egyik kimutatott denevérfaj, a késeidenevér (*E. serotinus*) a barlang előterében táplálkozott, de valószínűleg a barlangot nem használja szálláshelyül. Rendszeres megfigyelésekkel a kimutatható denevérek száma feltételezhetően növekedni fog.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mdau	Mmyo	Mbly	Paus	Author
1997.08.22.	1	-	-	-	-	-	GP
1999.09.09.	2	-	-	-	-	-	GP
2001.02.28.	15	6	1	-	-	2	GP
2002.02.21	-	1	-	1	-	-	GP
2005.02.03.	-	1	-	-	1	1	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mbec	Eser	Msch	Author
2002.06.26	4	8	7	-	-	-	GP
2002.08.26.	2	7	9	-	1	2	GP
2004.10.12.	5	1	-	1	-	-	GP

1986.04.12. *Rhip* [1], *Rfer* [6] (MLBE)

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip* [1] (Dobrosi 1994)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A barlangot lezáró rácsos ajtón a denevérek akadálytalanul közlekednek. A barlang bejáratában rendszeresen található illegális látogatások nyomai. A lezárást alkalmanként feltörik. A rekultiváció alatt álló területen a sziklafelszíneken megtelepedett növényzet felülete lehetőleg ne csökkenjen, a bányaudvarban a zöldfelületet, különösen a fásszárú növényzet (lásd később!) kiterjedését a lehető legnagyobb területen kell megnövelni. A barlangban található telelő denevérállomány védelme érdekében a barlangtúrák időbeli korlátozása, fenntartása javasolt november 01. és március 31. között.

Fekete-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-8

UTM-kód: DU82A2

Tszf.: 565 m

Leírás: Jelentős, mintegy 2,2 km hosszúságú, kiépített bejáráttal rendelkező lezárt barlang. A barlang denevérvédelmi jelentősége korábban nem volt ismert, csupán egyetlen adat volt fellelhető a MLBE jelentésből.

A barlangot mind a nyár közepén, mind a nyárvégi nászidőszakban nagy tömegben keresik fel denevérek. A nászidőszak őszi napjain a fajszám további emelkedést mutat. A kimutatott fajok közül hat fokozottan védett. Mivel a befogott egyedek csak töredékét képezték a barlangot látogató egyedeknek, a barlang denevérvédelmi szempontból is jelentősnek tekinthető.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mdas	Mmyo	Mbly	Mnat	Mbec	Mema	Malc	Paus	Paur	Bbar	Author
2002.07.09.	6	4	7	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	GP
2002.08.20.	2	1	-	12	7	1	-	-	-	2	-	-	-	-	GP
2004.09.20.	1	27	1	9	5	3	1	13	6	8	-	1	3	-	GP
2005.08.30.	-	7	-	37	9	13	1	4	10	53	-	-	5	-	GP-EP
2005.09.05.	-	6	-	7	3	15	2	10	15	29	2	-	8	-	GP
2005.09.26.	1	13	-	6	-	5	-	22	22	3	4	-	1	-	GP
2006.08.17.	-	17	-	9	6	8	1	-	-	29	1	-	1	3	GP
2006.09.01.	1	20	-	7	-	-	6	8	8	27	3	-	3	2	GP
2006.09.24.	1	13	1	-	2	9	3	15	5	9	-	-	2	-	GP

1989. *indet sp.* [3] (MLBE)

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozótérület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

A barlang télen betöltött szerepét mindenképpen vizsgálni érdemes, a téli látogathatóság engedélyezését a további vizsgálatok eredményétől függően kell megállapítani.

Felső-forrási-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-36

UTM-kód: DU73A1

Tszf.: 372 m

Leírás: Viszonylag kis kiterjedésű üregrendszer, mely jelentősebb denevérállományt nem valószínűsít. Hasonló adottságú üregekből patkósdenevérek adatai ismertek. A barlangnál néhány denevéregyed mozgott a kirepülési időben. A mintavételt megelőző bejárás során

denevéregyedeket nem sikerült megfigyelni, csupán a barlangban lévő kisebb „kürtők” alatt talált denevérguanó utalt a denevérek előfordulására. A barlang bejáratánál néhány kereknyergű patkósdenevér került észlelésre.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Reur	Author
2003.06.23.	5	GP

Egyéb adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang feltehetően nem tartozik a leglátogatottabb barlangok közé, látogatását denevérvédelmi szempontból nem szükséges korlátozni

Gyurkó-lápai barlang

Település: Varbó

Egyéb elnevezések: Lengyel-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5361-42

UTM-kód: DU63C1

Tszf.: 610 m

Leírás: A barlang egy sziklafal tövében nyílik, teljes hossza mintegy 100 m. A barlangban helyenként szép cseppkőképződmények, borsókövek találhatóak.

A barlang viszonylag kis kiterjedése ellenére gazdag denevérfaunával rendelkezik. Denevérfaunájára vonatkozó első adatok Lénárt kutatásai alapján az 1980-as évek végétől kerültek feljegyzésre. Eddig – jellemzően téli időszakból – nyolc denevérfaj került elő. A kimutatott fajok közt dominálnak a patkósdenevérek és közönséges denevérek. A barlang elsősorban e fajok telelőhelyeként jellemezhető (Dobrosi 1994, Kováts 1988). A nászidőszakban történt mintavételek során további denevérfajok kerültek elő.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mmyo	Mbly	Mmyo/bly	Mbec	Malc	Mmys	Author
1993.11.23.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	DD.
1997.08.22.	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	GP.
2001.03.18.	8	29	3	-	25	-	-	-	-	1	GP-EP
2005.02.10.	21	27	-	2	3	33	-	1	1	-	GP
2006.02.22.	15	8	1	-	-	-	37	-	-	-	GP
2007.02.21.	7	18	1	1	34	-	-	-	-	-	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mmyo	Mbec	Mnat	Bbar	Author
2004.10.08.	6	1	1	3	4	1	GP

Rhinolophus sp., *Myotis sp.* 1987-89 [LL]

Irodalmi adatok: *Rfer*, *Rhip*, *Reur*; *Mmyo*, *Mbly* [Dobrosi 1983] – *Rhip*, *Rfer*, *Mbly* [Kováts 1987].

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang fokozottan védett. A bejáratra felhelyezett rács biztosítja a barlang és a telelő denevérek védelmét és akadálytalan bejutását. A

barlang látogatása november 01. és március 31. között korlátozás alatt áll. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklímáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése.

Hajnóczy-barlang

Település: Cserépfalu

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5382-2

UTM-kód: DU61A4

Tszf.: 457m

Leírás: Változatos, nagy kiterjedésű, több mint három kilométer hosszúságú, ráccsal lezárt barlang.

A denevérfaunájára vonatkozó ismeretek hiányosak voltak. Elsősorban a *R.*-fajok kerültek észlelésre a barlangból.

A barlang nyár végi denevérállománya jelentős, hat fokozottan védett faj került kimutatásra a barlangból. A nyár közepén befogott egyedek többsége hím példány volt. A nászidőszakban a fajok száma más barlangokéhoz hasonlóan megnövekszik, a hím egyedekhez megérkeznek a nőtények is. A barlangot látogató denevérfajok egy része vélhetően száz kilométert is meghaladó távolságokból érkezik a barlanghoz (pl. tavi denevér), míg más fajok esetében pl. kis patkósdenevér a faj nyári szállása a barlang közelében található (Oszlai tájház).

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Reur	Author
1996.08.30.	10	DD

Egyéb adatok:

Hálózás

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mdas	Mmyo	Mbec	Mnat	Mema	Malc	Eser	Paur	Ppip	Bbar	Author
2002.05.18.	2	5	11	2	-	-	7	-	-	1	-	-	-	-	GP
2002.08.21.	10	4	1	4	2	-	-	1	5	-	-	1	-	-	GP
2004.08.03.	2	1	1	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	GP
2005.08.31.	5	8	8	15	-	1	12	-	13	2	-	-	1	2	GP
2005.09.22.	11	28	11	-	-	-	2	1	7	-	-	-	-	-	GP
2005.09.28.	3	17	12	1	-	1	7	2	3	-	-	-	-	2	GP
2006.08.15.	5	5	.	3	-	1	5	.-	5	2	-	-	-	2	GP
2006.09.02.	5	6	7	7	-	-	8	1	22	-	-	-	-	-	GP
2006.09.23.	2	20	8	-	-	-	3	.-	2	-	-	-	-	1	GP

1985.02.28. *R. sp.* [19] (MLBE)

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A barlang télen betöltött szerepét mindenképpen vizsgálni érdemes, a téli látogathatóság engedélyezését a vizsgálatok eredményétől függően kell megállapítani. Vélhetően téli szállásként is jelentős. A barlang fokozottan védett területen fekszik, itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

A második mintavétel során a barlang bejárata nagy mennyiségű kötőmelékkel volt eltömődve, de a denevérek még kifértek a kövek közt. A barlang nyári időszakban több héten át folyamatos látogatásnak van kitéve (barlangkutatás), de ez látszólag nem zavarja a denevérfaunát. A telelőállományok védelme érdekében további vizsgálatok szükségesek.

Háromkúti-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5362-26

UTM-kód: DU63C1

Tszf.: 618 m

Leírás: Viszonylag nagy bejárattal rendelkező üregrendszer.

A barlangban található guanómennyiség és archív adatok alapján jelentős szálláshely lehetett. Az elmúlt század eleji és még a húsz évvel ezelőtti adatok szerint is több, ma már fokozottan védett faj (*Myotis emarginatus*, *M. schreibersii*) élőhelye volt. Dobrosi (1996) még jelentős *Myotis*-élőhelyként említi. A jelenlegi telelőállomány néhány *R.*-egyedből áll. A terület és a barlang fokozottan védett státusza ellenére a korábbi nagy állományok eltűntek a barlangból.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmyo	Author
1996.06.11.	-	-	400	DD
1998.03.02.	1	7	-	GP
1999.03.23.	-	7	-	GP
1999.12.09.	1	2	-	GP
2000.03.09.	-	5	-	GP
2001.03.18.	-	2	-	GP-EP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1929-1939 *Msch* (Vásárhelyi 1939) – 1931.05.31. *Mbly*, *Mema*, *Msch* [SK] – 1931.06.28 *Mmyo* [SK] – 1980-as évek [Topál 1989] – 1986-87.tél *Rfer*, *Rhip* [Kováts 1987] – 1987-93. *Mmyo*, *Mbly*, *Msch* (Dobrosi 1994)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang nyári időszakban történő gyakoribb ellenőrzése szükséges, mivel azt rendszeresen látogatják. A barlangnál rendszeresen észlelhetők tűzrakás nyomai, ami a feltehetően hozzájárult a jelentős denevérállományok eltűnéséhez. A barlang turisztaterképen történő ábrázolását célszerű lenne törölni.

Herman Ottó-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5391-34

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 236 m

Leírás: A barlang a Szinva-patak felett két nagy szádával nyíló üregrendszer. A barlang tágas terme és a barlangban állandóan megtalálható magas vízállás miatt a Bükk egyik legkevésbé zavart, lezárás nélküli denevérélőhelye.

A Herman Ottó-barlang denevérfaunájára vonatkozó első adatok több mint száz évvel ezelőtről származnak. A nyolcvanas években újraindult kutatások igazolták, hogy a barlangban és környékén jelentős denevérfauna található.

A barlangból korábban kimutatott denevérfajok napjainkban is előfordulnak. Az elsősorban barlangokban előforduló fajok közül a hosszúszárnyú és kereknyergű patkósdenevérnek fontos szálláshelye. Az 1997. évi hálózásos mintavételek során kimutatható volt, hogy a csonkafülű denevér egy nagyobb szülőkolóniája is megtelepedett a barlangban.

A barlang a hazánk egyik legjelentősebb nyári denevérszálláshelye. Adottságai miatt kevésbé látogatott és kutatott barlang. A denevérek fő tartózkodási helye nemcsak a barlang nagy termének mennyezete, hanem az alsó bejárat kis kürtője, valamint a fenti teremhez vezető szűkület kezdete is.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mmys/bra	Eser	Msch	Author
2000.06.21.	-	-	3000	-	-	2000	GP
2000.08.19.	10	1	1000	1	1	500	GP
2001.06.15.	-	-	900	-	-	-	GP
2004.10.13.	1	-	2	-	-	1	GP-EP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Reur	Mema	Eser	Msch	Author
1997.07.14.	2	16	-	9	GP.
1997.07.15.	-	8	1	7	GP
1997.07.16.	2	5	-	4	GP

Irodalmi adatok: 1894.06.07. *Msch* [Méhely 1900] – 1929-1939. *Msch*, *Reur* (Vásárhelyi 1939) – 1931. *Msch*, *Paus*, *Rhip* [Czajlik 1986] – 1967.03.07. *Msch* [2], *Paus* [2], *Mdau* [1], *Rfer* [1] [Murai 1976] – 1985-86. tél *Rfer* [3] *Rhip* [4] [Kováts 1987] – 1987-1993. *Bbar*, *Eser*, *Msch*, *Mbra*, *Mdau*, *Mema*, *Mmys*, *Nnoc*, *Ppip*, *Rfer*, *Reur*, *Rhip* (Dobrosi, 1994)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Mivel a barlang bejárása a nyári időszakban (augusztus 01-ig) az állomány zavarása nélkül nem lehetséges, annak engedélyezése nem javasolt. A barlang látogatása ebben az időszakban a kolónia veszélyeztetését jelentené (a felriadó egyedek a fiatal állatokat lesodorják, és azok a földre vagy a vízbe esve elpusztulnak). A barlang bejárat szakaszán található magas vízszint fenntartása elegendő a barlang védelmének biztosítására. A vízbe bedobált hulladékok alkalmankénti összegyűjtése kívánatos lenne. Fel kell deríteni és fenn kell tartani a denevérek szálláshelyétől számított min. 8,5 km-es (!) közelségben található táplálkozóterületeket. A denevérek életciklusát legkevésbé zavaró módszerekkel - a már ismert kapcsolatrendszeren túl - kell felderíteni a barlangban telelő denevérállomány alkalmi, nyári szállásait és alternatív telelőhelyeit.

Hillebrand Jenő-barlang

Település: Parasznya

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-5

UTM-kód: DU73A1

Tszf.: 431m

Leírás: Elsősorban régészeti leleteiről ismert, nagy teremmel rendelkező, ráccsal biztosított barlang.

A barlang denevérfaunájával kapcsolatosan 1984 óta folynak rendszeres kutatások. Az első adatokat barlangászok szolgáltatták, majd később már denevérkutató szakember végzett felméréseket. A rendelkezésre álló adatok alapján feltételezhető, hogy a barlang egész évben denevérszállásul szolgál, a nyári időszakban a barlangban tartózkodó denevérállomány főleg patkósdenevér-fajokból áll. A nyár végi-őszi időszakban a simaorrú denevérek is megjelennek, amelyek közül több faj kisebb telelőállományt alkot. A barlang denevérállományának nagysága összefüggésben lehet a közeli Kőlyuk-barlang denevérállományában bekövetkezett negatív irányú változással.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mmyo	Author
2002.01.30.	4	10	2	1	GP
2002.07.10	-	-	6	-	GP
2005.02.10.	3	3	-	-	GP
2007.02.21.	2	7	1	-	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Reur	Mdau	Author
2002.08.25.	6	1	GP

1984.11.01 *indet* (21) [MLBE] – 1985-86. *Rfer* (4), *Rhip* (9) [KN] – 1986-87. *Rfer* (3), *Rhip* (3) [KN] – 1987.02.14. *Rfer* (6), *Rhip* (6) [MLBE] – 1988. 01.31. *Rfer* (5), *Rhip* (13) *Myotis* sp. (6) [MLBE] – 1988.03.19. *Rfer* (4), *Rhip* (6), *indet.* (2) – 1988.06.15. *Rhip* (4) [MLBE] – 1988.12.27. *Rfer* (124-134), *Rhip* (12) [MLBE] – 1991.11.02. *Rfer* (2), *Rhip* (13), *indet.* (1) [MLBE] -)

Irodalmi adatok: 1987-1993. *Rfer* (1), *Rhip* (1), *Reur* (1), *Mmyo/bly* (1), *Mbec* (1), *Mema* (1) [DD, 1994, 1996]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang lezárásául alkalmazott rácsos ajtón a barlangban kimutatott denevérfajok egyedei akadálytalanul közlekednek. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető. A barlangban található telelő denevérállomány védelme érdekében a barlangtűrák időbeli korlátozásának fenntartása javasolt november 01. és március 31. között.

Imó-kői-forrásbarlang

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-38

UTM-kód: DU62A1

Tszf.: 450 m

Leírás: Az Imó-kő sziklafalának tövében nyíló, időszakosan aktív forrásbarlang. Feltárt szakaszának hossza 70 méter.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2006.09.25.	2	EP

Egyéb adatok:

hálózás:

Dátum/date	Paur	Bbar	Author
2006.09.28.	1	2	EP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Istállós-kői-barlang

Település: Szilvásvárad

Településhatár: Istállós-kő

Egyéb elnevezések: Öseember-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5341-1

UTM-kód: DU52D1

Leírás: A felső-triász bükkfennsík mészköben kialakult Istállós-kői-barlang a Szalajka-forrás fölött magasodó 958 méter magas Istállós-kő oldalában nyílik, 546 méter magasságban. Az 57 méter hosszú barlang hatalmas, 7,5 méter magas és 10 méter széles bejáratral rendelkezik és egyetlen nagy teremből áll, emiatt világos, hőmérséklete és páratartalma is alacsonyabb, mint a tipikus denevér telelőhelyeké. A barlang kitöltésének jelentős része eltávolításra került, melyben az öseember értékes nyomait fedezték fel. A gazdag leletanyag miatt a barlang fokozott védelmet élvez. A barlangban – annak klimatikus viszonyai miatt - csupán néhány denevérfaj telel, a denevérfauna nyáron is fajszegény. Érdekes a *P. pipipistrellus* és a *N. noctula* barlangi telelő-állományainak jelenléte, melyek csak innen ismertek a Bükk-hegységből. Valószínű, hogy a *P. pipistrellus* a jelzetnél jóval nagyobb egyedszámban van jelen télen, ugyanis a barlang hatalmas felületének csak igen kis részét lehet átvizsgálni a repedésben tartózkodó állatokat keresve. Elképzelhető, hogy a hideget igen jól tűrő *B. barbastellus* is telel a barlangban.

1996 telén az Istállós-kői-barlangban figyeltünk meg egy ritka jelenséget, széncinegék (*Parus major*) denevérzsákmányolását (Estók 1996). A telelő *N. noctulak*at 1996 januárjában hang után észleltük, később vizuálisan is sikerült egy magasban telelő csoportot megfigyelni.

Nyári hálózások alkalmával főként az éjszaka folyamán barlangba látogató denevérek kerültek hálóba, melyek nappali szállásként a környék épületeit, ill. faodvait használják.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Nnoc	Ppip	Author
2003.01.25.	-	-	100	EP.
2004.01.04.	-	30	több 10	EP.
2004.12.05.	-	+	min. 100	EP
2006.03.01.	-	-	40	EP
2007.01.29.	-	-	min. 50	EP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Bbar	Eser	Nnoc	Ppip	Paus	Paur	Author
1992.08.12.	-	-	13	15	-	-	GP
1993.07.26.	-	2	8	1	-	-	GP
2004.06.19.	-	-	2	-	-	-	EP
2004.09.08.	1	-	4	-	2	-	EP
2005.09.08.	3	-	2	-	-	1	EP

Irodalmi adatok: Vásárhelyi (1964) *N. noctula*-t említ a barlangból, egyedszámra illetve dátumra vonatkozó utalások nélkül. Nnoc [min. 1], Ppip [15] (Estók 1996).

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Az igen gyakran látogatott barlangban a teelő állatok nyugalmát zavarhatják a télen is jelentős számban érkező turisták. A barlangban való tűzrakás itt is problémát jelenthet. A denevérek szempontjából kevésbé lényeges, de elszomorító a turisták szemetelése és a barlang nyilvános illemhelyként való használata. Indokolt lenne egy információs tábla kihelyezése.

István-lápai-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-6

UTM-kód: DU72B2

Tszf.: 545 m

Leírás: A barlang mély, viszonylag szűk, elsősorban függőleges járatokkal rendelkezik. A Bükk leghosszabb barlangja, mely jelentős mélységével (253 m) egyúttal hazánk legmélyebb barlangja is.

A barlangra vonatkozó korábbi megfigyelések szerint a barlang viszonylag kis egyedszámú, de fajgazdag denevérfaunával rendelkezik, kiemelkedik *Myotis*-fajainak sokfélesége és dominanciája. Dobrosi (1996) *Myotis emarginatus* jelentős teelőhelyeként említi a barlangot. A nyár utolsó harmadában végzett megfigyelések során számos denevérfajt sikerült kimutatni, mely eredmény a megkezdődött nászidőszakra utal.

Egy korábbi megfigyelés szerint a barlangban teelő denevérállományt egy macskabagoly tizedelte meg (Ferenczy szóbeli közlés).

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mdas	Mmyo	Mbly	Mbec	Mnat	Mema	Mbra	Paur	Bbar	Author
2003.08.02.	1	1	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	GP
2005.09.03.	1	-	-	1	-	-	-	14	1	26	-	-	-	GP
2005.09.27.	1	-	4	1	-	-	-	3	-	-	-	-	-	GP
2005.10.03.	1	-	6	-	-	1	-	2	2	-	-	-	-	GP
2006.08.16.	-	1	-	1	-	-	-	2	-	7	1	1	-	GP
2006.09.06.	1	-	-	-	-	5	1	43	2	28	-	3	-	GP
2006.09.21.	2	-	1	-	-	-	-	9	2	11	-	-	1	GP

1986. tél *Rfer* (1), *Msp.* (3) [LL] – 1990.11.24. *Rhip* (3) [LL-FG] – 1996.08.29. *Rhip* (1), *Mema* (28), *Mbec* (13), *Mnat* (2), *Mmyo* (1), *Paur* (4) [DD]

Irodalmi adatok: 1985-86. tél *Rfer* (2) [Kováts 1987]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek látszólag akadálytalanul repülnek át a vízszintes lezárás röptetőnyílásán. Esetleges későbbi bejáratcsere során célszerű lenne a talajszinttől legalább 0,5 - 1 méterrel kiemelni, és annak oldalán berepülőnyílást kialakítani, hogy azon keresztül a denevérek is könnyebben tudjanak a barlangba jutni. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Jáspis-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-100

UTM-kód: DU62D4

Tszf.: 588 m

Leírás: Nyolcszáz méternél hosszabb, jelentős mélységű víznyelőbarlang. A barlang rácsos ajtóval lezárt.

A barlang jelenlegi ismereteink alapján nászbarlangként funkcionál. Teelő állományról eddig nem ismertek adatok. A nyári időszakban meglepő eredményeket hoztak a mintavételek. Míg a két közeli barlangnál (Balekina-bg., Fekete-bg.) mindkét nyári mintavétel alkalmával jelentős denevérállományt észleltünk, addig a Jáspis-barlangnál 2002.07.05.-én végzett mintavételkor egyetlen denevért sem sikerült kimutatni. A nyár végén, nászidőszakban viszont mind egyedszámában, mind fajösszetételében jelentős denevérállomány keresi fel.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Reur</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mdas</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Mbly</i>	<i>Mbec</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mema</i>	<i>Malc</i>	<i>Paur</i>	Author
2002.08.23.	-	-	1	5	1	3	-	1	-	4	-	-	EP-GP
2005.09.26	-	9	-	2	-	4	-	10	2	3	1	1	EP
2005.10.03.	1	3	-	-	-	1	-	6	6	-	-	4	EP
2005.10.06	-	-	-	-	-	3	-	6	2	-	-	1	EP
2006.09.01	-	5	-	-	-	4	-	6	-	14	1	-	EP
2006.09.24	-	4	-	-	-	6	1	4	1	3	-	-	EP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang időszakos denevérélőhelyként jelentős. A denevérek előfordulása a barlangban más jellegű természetvédelmi problémát is indukál (denevérürülékkel szennyeződő barlangi képződmények védelme).

A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Kajla-zsomboly

Település: Bükkszentkereszt

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5381-102

UTM-kód: DU62C3

Tszf.: 473 m

Leírás: A zsomboly a szurdokvölgy oldalában nyílik, egy sziklakibukkanás aljában. A zsomboly telelőhelyként és nászbarlangként is jelentősnek mondható. Korábbi hálózatos mintavétel során sikerült fajgazdagságát igazolni. A barlangot számos erdei denevérfaj keresi fel. A barlang nyári jelentősége eltörpül a nyárvégi nászidőszak eredményeihez képest. Feltehetően fajgazdag telelőállomány is használja.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Author
1994.06.19.	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip, Mmyo, Mbly, Bbar, Mbec, Mdau, Mnat, Paur* [DD, 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang téli látogatását a további kutatások eredményei alapján érdemes meghatározni. A denevérek optimális tájékozódása és a táplálkozóterület biztosítása érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Kecske-lyuk

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-2

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 256 m

Leírás: A Kecske-lyuk a Bükk egyik legkutatottabb barlangja. Könnyű bejárhatósága és Miskolchoz való közelsége miatt az egyik legzavartabb, de ennek ellenére jelentős denevérállománynak otthont adó barlang.

A barlangból a korábban, közel száz évvel ezelőtt már kimutatott denevérfajok napjainkban is előfordulnak. Szinte mindig megfigyelhető néhány denevérfaj a barlangban, leggyakrabban a patkósdenevérek. Alkalmanként, feltehetően a közeli jelentősebb barlangok háborgatása esetén több ezer denevéregyed (*M. schreibersii*, *R. euryale*) is elfoglalja, elsősorban a nyári-őszi időszakban.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Reur/Msch	Mdau	Eser	Paus	Msch	Author
1995.08.18.	10	10	80	-	-	-	-	-	GP
1996.09.21.	-	4	1	-	-	-	1	-	GP
1997.09.11.	-	1	-	-	-	-	-	500	GP
1998.09.09.	-	-	-	2500	-	-	-	-	GP
1999.11.24.	4	3	-	-	-	-	-	10	GP

2000.04.27.	-	-	5	-	-	-	-	-	GP
2000.06.23.	-	-	5	-	-	-	-	-	GP
2000.08.16.	-	10	20	-	-	1	-	100	GP
2001.06.15.	-	-	300	-	-	-	-	30	GP
2004.06.19.	-	-	-	3000	-	-	-	-	GP
2004.07.03.	1	-	-	-	-	-	-	-	GP
2004.07.09.	-	10	70	-	-	-	1	20	GP
2005.02.03.	1	1	-	-	-	-	-	-	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Reur	Eser	Paus	Bbar	Ppip	Nlei	Msch	Author
1995.08.18.	-	-	-	1*	1*	-	2*	-	GP
1997.07.02.	1	4	3	-	1	-	-	8	GP
1997.07.03.	-	-	-	-	-	1	-	4	GP

Irodalmi adatok: 1922-1934. *Bbar, Msch, Reur* [Czajlik 1986] – 1951.12.-1952.11. hó *Msch* (3) TGY – 1966.02.25. *Msch* (1) *Rfer* (1) [Murai 1976] – 1969.11.30. *Rfer* (1) [Gyulai 1978-79] – 1987-1993. *Bbar, Eser, Msch, Mbly, Mmyo, Mnat, Paur, Reur, Rfer, Rhip* [Dobrosi 1994] – 1991.10.26. *Eser* (1), *Msch* (150), *Mema* (100), *Mnat* (1) *Reur* (30) *Rhip* (7) [BZ-GP]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Rendszeres tűzrakások, vandalizmus (denevérek dobálása, elpusztítása) nyomai napról-napra észlelhetők. Ezek a negatív hatások a barlangot és annak faunáját is súlyosan veszélyeztetik. A barlang bejáratánál elhelyezett figyelemfelhívó információs tábla önmagában nem nyújt védelmet a barlangnak és a benne élő denevéreknek. A denevérek megtelepedésének idején folyamatos ellenőrzés, esetleg időszakos őrzés is indokolt lenne. A telelőállományok védelme érdekében november 01. és március 31. között a barlang látogathatóságára vonatkozóan időbeli korlátozás van érvényben.

A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

A denevérek életciklusát legkevésbé zavaró módszerekkel – a már ismert kapcsolatrendszereken túl – kell felderíteni a barlangban telelő denevérállomány alkalmi, nyári szállásait és alternatív telelőhelyeit.

Király-kúti-zsomboly

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-46

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 275 m

Leírás: A barlang rövid függőleges szakasszal indul egy szurdokvölgy oldalában.

A barlangból több denevérfaj előfordulása vált ismertté az elmúlt évtizedben. A barlangban kisebb telelőállomány és nyári kolónia is megfigyelhető.

Az új mintavételezések révén újabb fajjal bővült az innen kimutatott denevérfajok listája.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Paur	Author
2003.06.21.	1	2	5	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1966.02.25. *Rhip* (1) [TGY] – 1987.-1993. *Mbec*, *Mmyo*, *Mbly*, *Rfer*, *Rhip* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Kis-kőháti-zsomboly

Település: Nagyvisnyó

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-3

UTM-kód: DU62A2

Tszf.: 915 m

Leírás: Hazánk egyik legjelentősebb téli denevérszálláshelye. A barlang denevérfaunáját érintő első kutatások is jelentős denevérszálláshelyként ismertetik (Kordos 1975), amit a további kutatások is megerősítettek (Topál 1989; Dobrosi 1994; Bihari & Gombkötő 1994; Szenthe 2002). A jelentős kiterjedésű barlang több ezer közönséges és hegyesorrú denevérnek nyújt téli szálláshelyet. A telelőállomány fajszáma viszonylag magas, tizenkét denevérfaj került kimutatásra. A fokozottan védett fajok közül jelentős számban telel itt a pisze denevér (*B. barbastellus*) és tavi denevér (*Myotis dasycneme*).

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mdau	Mdas	Mbly	Mmyo/bly	Mnat	Mmys	Paur	Bbar	Author
2000.05.26.	-	-	-	-	45	-	-	-	-	-	GP
2000.10.19.	-	-	2	-	-	4000	-	-	-	-	GP
2002.01.29.	-	8	16	6	-	8555	5	-	-	12	GP
2002.04.04.	-	-	1	-	-	4520	-	-	-	-	GP
2002.06.24.	-	-	-	-	300/23*	-	-	-	-	-	GP
2002.08.19.	1	-	3	1	3	-	-	-	-	-	GP
2005.03.03.	-	7	5	7	-	7000	-	2	2	40	GP
2006.03.20.	-	6	2	60	-	7000	-	2	-	40	GP
2006.12.11.	-	8	3	170	-	8800	1	-	3	29	GP

*a kirepülő egyedek becsült száma 300, fogott egyedek száma

Egyéb adatok: 1995.12.29. *Rhip* (3), *Mmyo/bly* (3400), *Mbra* (1), *Mmys* (3), *Mnat* (30), *Mdas* (1) *Paus* (1), *Bbar* (200) [DD 1994, 1996]

Irodalmi adatok: 1987-1993. *Rfer* (1), *Rhip* (1), *Mmyo* (1), *Mbly* (1), *Mbec* (1), *Mmys* (1), *Mnat* (1), *Mdau* (1), *Mdas* (1), *Paus* (1), *Paur* (1), *Bbar* (1) [DD 1994, 1996]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Hatósági eszközökkel biztosítani kell a barlang belső terének teljes háborítatlanságát október 1. és május 15. között, ideértve a látogatás tilalmát is. A denevérek aktivitásának függvényében ez a korlátozás kitolható szeptember 15. és május 31. közé. A barlangban nyáron, valamint nászidőszakban (ősszel) a barlangban tartózkodó denevérállományok védelme érdekében a barlang nyári látogathatóságát is korlátozni szükséges. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang közelében védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület

védérdöként kezelendő, rajta – a jelenleg is alkalmazott gyakorlattal ellentétben –véghasználat nem tervezhető! Biztosítani kell a barlang felszínének teljes háborítatlanságát ideértve a fahasználatok korlátozását a barlang min. 1 km-es körzetében. Fel kell deríteni és fenn kell tartani a denevérek szálláshelyétől számított min. 8,5 km-es (!) közelségben található táplálkozóterületeket. A denevérek életciklusát legkevésbé zavaró módszerekkel – a már ismert kapcsolatrendszereken túl – kell felderíteni a barlangban telelő denevérállomány alkalmi, nyári szállásait és alternatív telelőhelyeit. A barlang denevérállományának természetvédelmi szempontú kontrolljára évi három ellenőrzés elegendő.

A barlang nincs lezárva. A barlang lezárása csak a Nagy-terembe vezető szűkületnél lenne megoldható, de a barlangban telelő jelentős állomány miatt ennek lehetőségét alaposan ki kell vizsgálni. A több ezer denevér akadálytalan kirepülését már nem biztos, hogy biztosítani tudják a jelenleg alkalmazott rácsok. A barlangnak a barlangásztársadalom számára is nyilvánvaló természetvédelmi jelentősége ismert. A barlang vonatkozásában csak kevés kivétellel ismertek illegális kutatások, barlangi leszállások.

Kapcsolata a környező templomi állományokkal gyűrűzés módszerével igazolt. A nyári szállásként szolgáló épületek védelme is indokolt.

Kőháti-barlang

Település: Bükkzsérc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-25

UTM-kód: DU62A2

Tszf.: 663 m

Leírás: A barlangból korábbi denevérelőfordulási adatok nem álltak rendelkezésre. A barlang méreteinél fogva kisebb kolóniának nyújthat szálláshelyet, esetleg nászbarlangként jelentősebb lehet. A barlang közvetlen közelében kisebb üregek is találhatóak, amik szintén denevérek szálláshelyéül szolgálhatnak. A barlangban gyakran lehet kis patkósdenevér guanó nyomait és a faj jellegzetes táplálékfajainak maradványait találni. Az üreget, mivel turistaút mellett van, alkalmanként kirándulók keresik fel.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2004.06.17.	1	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Paur	Bbar	Author
2004.08.04.	1	3	1	1	GP

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kőháti Meander-barlang

Település: Bükkzsérc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-24

UTM-kód: DU62A2

Tszf.: 644 m

Leírás: Viszonylag kicsi, szűk barlang. Néhány denevér számára alkalmi szálláshelyet nyújt. Az üreget, mivel turistaút mellett van alkalmanként turisták keresik fel.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Author
2004.06.17.	-	1	GP
2004.08.04	1	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kő-lyuk

Település: Parasznya

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-4

UTM-kód: DU73A1

Tszf.: 441 m

Leírás: A barlang viszonylag kis bejárata mögött két nagyobb teremből, kisebb üregekből és helyenként elágazó járatokból álló rendszer.

A Kőlyuk a Bükk egyik legjelentősebb denevérszálláshelye volt. Egy 1991-ben bekövetkezett havariahelyzet következtében a barlang legjellemzőbb faja, a hosszúszárnyú denevér elhagyta a barlangot. Feltehetően a Bükki, Mátrai és Zempléni szálláshelyekre menekült, ahol nagy egyedszámban kerültek elő elpusztult példányai. Az állomány azóta sem jelentkezik a barlangban. Míg az állomány egy része megmaradhatott, a hosszantartó teelés alatti zavarástól és a kényeszerű téli helyváltoztatástól az állatok jelentős része elpusztulhatott. A barlangra időközben felszerelt rács a faj helyzetét nem javította. A barlangban az elmúlt néhány évig a kereknyergű patkósdenevér még kimutatható volt, alkalmanként többszáz egyedet sikerült megfigyelni, még szülőkolóniát is említ innen Dobrosi (1996). A faj később csak teelőhelyként használta a barlangot. Egyéb denevérfajok nagy fajszámban fordulnak elő.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mdas	Mmyo	Mbly	Mmyo/ bly	Mbec	Mema	Eser	Paur	Bbar	Author
1998.03.27.	22	23	300	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	GP
1999.03.23.	23	20	700	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	GP
1999.04.22.	2	12	700	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	GP
1999.12.09.	44	17	500	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	GP
2000.03.09.	50	17	500	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	GP
2000.12.07.	27	5	15	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	GP-EP

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mdau	Mdas	Mmyo	Mbly	Mmyo/ bly	Mbec	Mema	Eser	Paur	Bbar	Author
2001.03.18.	33	5	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	GP
2002.01.30.	52	7	2	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	GP
2002.07.10.	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1	GP
2004.10.10.	5	4	14	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	GP
2005.02.10.	48	7	1	2	-	3	2	-	-	1	-	-	-	GP
2006.02.22.	44	12	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	GP
2007.02.21.	23	8	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok:

1969.12.07. *Reur*, *Rhip* [Gyulai 1978-79] – 1985.-86. tél *Rfer*, *Rhip* -1986.-87.tél *Rfer*, *Rhip*–1987-88. tél *Mmyo* [Kováts 1987]

1987-93. *Eser*, *Msch*, *Mbec*, *Mbly*, *Mmyo*, *Mnat*, *Nnoc*, *Paur*, *Reur*, *Rhip*, *Rfer* [DD, 1994] - 1991.10.26. *Msch* (2), *Reur* (2), *Rfer* (8), *Rhip* (1) [DD, 1996]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A hosszúszárnyú denevér megtelepedését esetleg elősegítheti az augusztusi időszakban folyamatos ellenőrzés (jelenlét) mellett a barlang nyitvatartása. A faj esetleges visszatelepedési kísérlete zavarás nélküli (denevérdetektoros) megfigyeléssel ellenőrizhető a barlang bejárata előtt. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Létrási-vizesbarlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-2

UTM-kód: DU62D4

Tszf.: 558 m (575 m)

Leírás: A barlangkutatók körében a Bükk egyik legnépszerűbb barlangja, oktatóbarlang. Évtizedes denevérszámlálási adatok igazolják denevérvédelmi jelentőségét (Kováts 1989)

A barlangból eddig tizennégy denevérfaj került kimutatásra ebből hat fokozottan védett faj. A legnagyobb állomány általában a bejárat közelében (Hágcsós-terem) található. Az időjárástól függően az első teletű denevérek már októberben megjelennek, és legkésőbb májusban távoznak. A denevérek a hőmérsékleti viszonyoktól függően jellemző járatszakaszokat foglalnak el. (Kováts 1989). A barlangban számlálóautomatikával folytak megfigyelések (Barati 2004). A mérések alapján nyári állomány több tucat, esetenként száz egyedre tehető.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mdau	Mmyo	Mbly	Author
2000. 02. 27.	11	44	1	73	1	GP

Egyéb adatok: 1993.03.19. *Mdau* (1) [DD]

Irodalmi adatok: *Rhip*, *Reur*, *Rfer*, *Mmyo*, *Mbly*, *Mbec*, *Mmys*, *Mbra*, *Mnat*, *Mdas*, *Mema*, *Paur*, *Bbar* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang fokozottan védett. A barlang bejáratainál kialakított repnyílások megfelelnek a barlangban rendszeresen és nagyszámban előforduló denevéreknek. A telető denevérállományt a télen is rendszeres barlangtúrák látszólag nem zavarják, de a barlangban található fajgazdag és a hazai fokozottan védett denevérfajok többségét érintő fauna védelmében a téli látogatásának korlátozása szükséges. A barlang teljes hosszában található kisebb-nagyobb denevércsoportok a túrák során nem elkerülhetők, a túrázókat által veszélyeztetettek. A kizárólag túrázási céllal érkezők programjai olyan időszakokra áttehetők, amikor a denevérek nem tartózkodnak a barlangban. A korlátozás javasolt ideje november 01.-március 31. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklímáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése.

Lilla-barlang

Település: Parasznya

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-34

UTM-kód: DU72B2

Tszf.: 374 m

Leírás: Triász mészkőben kialakult, jelentős mennyiségű agyagkitöltéssel rendelkező, viszonylag szűk barlang, helyenként szép cseppkőképződményekkel.

Denevérvédelmi szempontból kevésbé kutatott barlang. Eddig megismert denevérfaunája négy fajból áll. A jelenlegi bejáratot jelentős részben zárt lemezajtó fedi. A barlang telető és őszi párzóhelyként jelentős.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Author
2001.04.04.	1	5	GP

Egyéb adatok: 1996.08.25. *Bbar* (5), *Mmyo* (2) [DD, 1996]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A barlang denevérfaunájának további kutatása indokolt. A jelenlegi lezárás szabad felületű ráccsal lecserélendő. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklímáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése.

Lök-völgyi-barlang

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: Denevér-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-63

UTM-kód: DU 61A1

Leírás: A Lök-völgyi-barlang az Eger-Lillafüred-Miskolc műúthoz közel, a Lök-völgy oldalában nyílik. A barlang nyílása ca. 2x2,5 m nagyságú, mely egy könnyen járható, egyenes járatban folytatódik. A főág néhány méter után mindkét oldalon kiszélesedik, balra egy magasabb, egybefüggő kis „kupola” található. A járat pár méterrel ezután elágazik, jobbra és balra

folytatódik egy-egy szűkülő ágban. A bejárat mellett balra található egy ca. 5 méter magas, felfelé kürtőben végződő üreg („kürtős üreg”). A járatok teljes hossza nem éri el az 50 métert. A barlang kitöltésének jelentős része eltávolításra került paleontológiai vizsgálatok céljából, jól láthatók a kutatási gödrök a „kupola” alatt és a főág másik oldalán.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Reur	Rfer	Rhip	Mschr	Mbec	Mdau	Mmyo	Mnat	Mema	Paur	Author
1992.12.05.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	EP
1995.01.28.	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	EP
1996.09.06.	-	-	-	30-40	-	-	-	-	-	-	EP
1996.09.14.	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	EP
1997.08.30.	-	-	1	50-60	-	-	-	-	-	-	EP
1997.12.06.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
1998.08.04.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	EP
1998.08.05.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	EP
1998.09.20.	-	6	-	9	-	-	-	-	-	-	EP
1998.09.27.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	GP
1998.10.04.	3	3	-	80-100	-	-	-	-	-	-	EP
1998.10.11.	1	2	2	80	-	1	1	-	-	-	EP
1998.10.24.	-	1	-	80	-	-	1	-	-	-	EP
1999.03.21.	-	-	1	40-50	-	-	3	-	-	-	EP
1999.06.16.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EP
1999.12.18.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	EP, GP
2000.02.19.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	EP, GP
2000.04.28.	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	GP
2000.08.16.	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	GP
2000.09.16.	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
2001.01.28.	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	EP
2001.02.03.	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	EP
2001.03.18.	-	1	2	2	-	-	1	-	-	-	EP, GP
2001.10.19.	2	4	2	100	1	-	-	-	-	-	EP
2001.12.09.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
2002.01.09.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EP
2002.02.15.	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	EP
2002.03.10.	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	EP
2002.04.07.	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	EP
2002.04.14.	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	EP
2002.10.19.	2	1	-	30-40	-	-	-	-	-	-	EP
2003.09.07.	5	-	4	30	-	1	-	-	-	-	EP
2003.11.09.	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	EP
2003.11.16.	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	EP
2003.11.26.	-	-	4	-	-	-	-	-	-	1	GP
2004.02.28.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	EP
2004.04.28.	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	EP
2004.10.01.	1	1	4	70	-	-	-	-	-	-	EP
2004.10.06.	2	2	-	70	-	-	-	-	-	-	GP
2004.10.19.*	-	-	-	70-80	-	-	-	-	-	-	EP
2004.11.19.*	-	1	-	140	-	-	-	-	-	-	EP
2005.01.10.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
2005.08.21.	27	-	-	119	-	-	-	-	-	-	EP
2005.10.28.	-	1	-	450	-	-	-	-	-	-	EP
2005.11.15.	-	-	1	40	-	-	-	-	-	-	EP
2005.12.09.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	EP
2006.02.04.	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	EP
2006.02.13.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
2006.03.30.	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	EP
2006.04.13.	-	1	2	-	-	-	5	-	-	-	EP
2006.09.26.	150	1	-	150	-	-	-	-	-	-	EP
2006.11.15. **	+	-	-	900	-	-	-	1	-	-	EP

Dátum/date	Reur	Rfer	Rhip	Mschr	Mbec	Mdau	Mmyo	Mnat	Mema	Paur	Author
2006.12.01.	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	EP
2007.02.03.	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	EP
2007.03.09.	-	1	2	350	-	-	-	-	-	-	EP
2007.03.15.	-	1	3	38	-	-	-	-	-	-	EP
2007.03.29.	-	1	7	23	-	-	5	-	-	-	EP
2007.05.16.	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	EP

*a barlangot nem vizsgáltuk át teljesen, a hosszúsárnyú denevérek felzavarásának elkerülése miatt
the whole cave was not observed to avoid the disturbance of Schreiber's bat.

** kirepülés során végzett számlálás eredménye
the result of bat counting at emergence time

Egyéb adatok:

hálózás/mist-netting:

Dátum/date	Reur	Rfer	Rhip	Bbar	Eser	Mschr	Mbec	Mdau	Mmyo	Mmys	Malc	Mnat	Paur	Author
1994.07.01	-	-	-	-	3	-	1	1	4	-	-	-	-	EP
2004.06.29	-	1	1	1	1	4	-	-	1	-	-	1	1	EP
2004.08.14	1	-	1	5	-	2	2	-	-	1	-	1	-	EP
2004.10.06	-	2	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	1	GP
2005.08.21	1	2	-	3	-	4	-	1	1	-	-	-	-	EP
2005.09.05	-	-	1	1	-	13	-	1	4	-	1	-	-	EP
2005.09.16	1	-	-	5	-	2	2	1	-	-	-	-	-	EP
2006.08.14	1	1	1	2	-	8	-	-	2	-	-	-	-	EP

Detektor: Reur 2004.06.29. minimum 3 példány EP

Irodalmi adatok: 1987 és 1993 közötti észlelések alapján *Rhip*, *Bbar*, *Msch*, *Mbec*, *Mmyo*, *Paur* (Dobrosi 1994).

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A legnagyobb problémát a turisták általi zavarás jelenti. A barlang igen könnyen megközelíthető, a turistatérképen is jelölt, ezért sokan felkeresik. Az adatsorból kitűnik, hogy a barlang az őszi és a tavaszi vonulási időszakban fontos átmeneti szállást nyújt a hosszúsárnyú denevér (*M. schreibersii*) és kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*) fajok számára. Az állatok gyakori nappali felriasztása jelentős energiavesztéssel járhat. A téli álom folyamán még nagyobb veszélyt jelent a zavarás a kis számban ott telelő kis patkósdenevérek (*Rinolophus hipposideros*) és nagy patkósdenevérek (*R. ferrumequinum*) számára. Állandó probléma az ide látogatók tűzrakása a barlang bejárata előtt, illetve a főág elején, aminek a hatása nyilvánvalóan negatív. Előfordult, hogy a nyári paleontológiai célú vizsgálatok végeztével a barlangban hagyott nagy felületű műanyag fóliákat gyújtották meg „kirándulók”, valószínűleg a téli időszakban. Fontos védelmi intézkedés lenne a jövőben megjelenő turistatérképekről levenni a barlang jelzését, valamint egy információs táblát elhelyezni a barlang bejáratánál.

Mexikó-völgyi-víznyelőbarlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5392-37

UTM-kód: DU72C2

Tszf.: 303 m

Leírás: A barlang egy patakmeder oldalában nyílik, melynek vízhozama befolyásolja a barlang, mint víznyelő időszakos aktivitását.

A barlang denevérfaunája a közeli Tatarárki-barlangban előforduló denevérfajok összetételét tekintve nagy hasonlóságot mutat, de a barlang viszonylagos kisebb méretei miatt attól denevérvédelmi jelentőségében elmarad.

A barlang bejáratánál végzett hálózás során észlelt fajok egy része biztosan nem használja búvóhelyként a barlangot, a befogott egyedeket más, hálóba akadt denevérek csalogatták oda (pl. korai denevér).

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok:

Hálózás

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Ppip	Nnoc	Msch	Author
2003.05.10.	2	5	1	2	1	4	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlangra felszerelt ajtó repnyílásán keresztül a denevérfajok egy része nagy biztonsággal repül ki míg egyes fajokat feltételezhetően akadályoz (Miniopterus schreibersii). A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Nagykőmázsa-oldali-zsomboly

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5392-2

UTM-kód: DU72C4

Tszf.: 332 m

Leírás: A barlang korábban fektetett bányatelken található. A barlang és faunájának megőrzése érdekében védőzóna került kijelölésre.

A barlangban kisebb állomány telél rendszeresen. Egyes megfigyelések szerint a barlang alsó végpontjában kereknyergű patkósdenevérek telélnek. Nem kizárt az sem, hogy a telelő állományhoz tavasszal-nyár elején nagy számban érkeznek kereknyergű patkósdenevérek. (FG, szóbeli közlés). A korábbi mintavételek során kimutatott, a barlangnál észlelt fajok egy része feltehetően nem a barlangot használják szálláshelyül.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Author
1999.09.09.	2	-	-	GP
2000.01.25.	-	3	-	GP
2000.03.21.	-	4	-	GP
2000.05.03.	3	-	30	GP
2000.08.23.	1	-	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Bányaterjeszkedés, jelenleg védőpillér van kijelölve

Nagykőmázsa-völgyi-víznyelőbarlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5392-3

UTM-kód: DU72C4

Tszf.: 278 m

Leírás: A barlang egy viszonylag mély, inaktív víznyelő, melynek hossza meghaladja a 300 métert.

A barlang denevérfaunájára vonatkozó megfigyelési adatok nem álltak rendelkezésre. Az augusztusi mintavételek során mindhárom hazai patkósdenevér-faj megkerült. Megfigyelhető volt, hogy a kimutatott egyedek nem a barlangból repülek ki, hanem a barlangba tartó denevérek voltak.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Author
2003.08.03.	2	1	1	GP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok: -**

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető

Ódorvári-barlang

Település: Cserépfalu

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5382-4

UTM-kód: DU61A4

Tszf.: 460 m

Leírás: Az Ódor-hegy oldalában, a Hajnóczy-barlang felett található, viszonylag kis bejáratú nyíló üreg. A barlangból néhány korábbi mintavételezés adata is fellelhető volt. A 2002. évi megfigyelések során a barlangból ismert fajlistát sikerült bővíteni.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mmyo	Ppip	Nlei	Author
1993.06.26	-	-	-	-	-	-	EP
1993.08.29.	-	5	-	1	-	-	EP
1993.09.11.	-	8	-	-	-	-	BZ-GP
1994.12.28.	3	1	-	-	-	-	EP
2002.05.17.	3	1	30	-	1	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Peskő-barlang

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-1

UTM-kód: DU52C1

Tszf.: 752 m

Leírás: Viszonylag nagy méretekkel rendelkező volt forrásbarlang. Nyitottsága miatt telelésre inkább csak hidegtűrő fajok használhatók.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip, Bbar, Paus, Paur* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Pénc-pataki-víznyelőbarlang

Település: Bükkzentkereszt

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5381-2

UTM-kód: DU62C2

Tszf.: 531 m

Leírás: Viszonylag hosszú, mély barlang, mely folyamatosan aktív víznyelőként jellemezhető. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Myotis sp.	Author
2003.06.13.	2	3	3	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Pongor-lyuk

Település: Répáshuta

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5381-20

UTM-kód: DU62C1

Tszf.: 647 m

Leírás: Viszonylag kis kiterjedésű barlang

A barlangról korábbi denevérelőfordulási adatok nem állnak rendelkezésre.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2004.09.16.	2	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Speizi-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-47

UTM-kód: DU62D4

Tszf.: 550 m

Leírás: Viszonylag mély, hosszú barlang, mely kapcsolatban áll a közeli Szepesi-Láner-barlangrendszerrel. A függőleges barlang hálózása során három denevérfaj került kimutatásra.

A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Author
2003.08.01.	2	1	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Suba-lyuk

Település: Cserépfalu

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5382-1

UTM-kód: DU61C1

Tszf.: 280 m

Leírás: Elsősorban őskori leleteiről ismert, nagy bejárattal rendelkező barlang. A barlang felső végében a felszínre nyílik. A barlang nagysága és nyitottsága miatt nem tűnik fontos denevérelőhelynek. A barlang felső szakaszában azonban több kispatkósdenevér is megfigyelhető volt 2004. nyarán. A korábbi kora őszi adatok jelzik az üreg nászbarlangi szerepét. Nem kizárt, hogy a barlang mennyezeti réseiben enyhébb időjárás esetén hidegtűrő fajok kitelelnek. A barlang környezetében több kis üreg található, ahol további kis patkósdenevérek is előkerültek.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mmyo	Ppip	Author
2004.06.09.	7	-	-	-	GP
2004.09.16.	3	1	1	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1993.09.11. Suba-lyuk *Bbar* (1), *Paur* (1), *Paus* (8), *Ppip* (2), *Rfer* (1) [BZ-GP] – 1993.09.11. Subalyuk melletti sziklaüreg *Rhip* (4) [BZ-GP]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Szamentu-barlang

Település: Varbó

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5361-43

UTM-kód: DU63C1

Tszf.: 642 m

Leírás: Egy vízmosás végében víznyelőként működő barlang.

A barlang eddig kimutatott denevérfaunája néhány denevérfajra korlátozódik. Nyáron jellemzően *R.*-fajok kerültek észlelésre a barlangból, majd a nyár végén a vízi és tavi denevérek is felkeresik a barlangot. A barlang telelőállománya nem ismert.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmys/bra	Author
2001.02.21.	-	1	-	GP
2002.07.02.	1	5	3	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mdas	Nnoc	Author
2002.08.24.	1	1	1	1	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Szeleta-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-1

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 347 m

Leírás: A barlang az archív adatok alapján jelentős szálláshely lehetett. Az elmúlt század eleji és még a húsz évvel ezelőtti adatok szerint is több, ma már fokozottan védett faj (*M. schreibersii*) élőhelye volt. A terület fokozottan védett státusza ellenére a korábbi kolóniák eltűntek a barlangból.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Author
1996.09.22.	-	-	150	GP
1998.02.27.	1	1	-	GP
1998.09.09.	-	1	-	GP
1999.03.25.	2	-	-	GP
2004.07.09.	-	-	3	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rhip	Mbly	Author
1998.07.31	2	2	GP

Irodalmi adatok: 1922.09.07. *Msch* (3)– 1929-1939. *Mbly*, *Mmyo*, *Paur*, *Reur*, *Rfer*, *Rhip* [Czajlik 1986] – 1959.01.27. *Ppip* (34) [Topál 1962] – 1963.03. *Bbar* (1), *Paus* (2), *Ppip* (1) [SZIE Gödöllő szertárában] – 1966.02.23. *Paus* (1)– 1967.03.08. *Bbar* (1), *Mbly* (3) [Murai 1976] – 1986-87. tél *Bbar* (1) [Kováts 1987]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozótérület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Szeleta-zsomboly

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-51

UTM-kód: DU72B4

Tszf.: 377 m

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mmyo	Author
2004.07.09.	7	4	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Szent István-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-1

UTM-kód: DU72B2

Tszf.: 332 m és 352 m (a két bejárat 20 méteres szintkülönbséggel nyílik)

Leírás: Triász mészkőben kialakult, önmagában is többszáz méter hosszú barlang, mely a Bükk legnagyobb barlangrendszerének végpontja. Látványos méretei és barlangi képződményei miatt kiépített turistabarlang, mely az év nagyrésztében csoportokat fogad. A barlang mesterséges vágattal induló bejáratán kívül természetes bejáratokkal is rendelkezik. A barlangból származó legkorábbi adatok az évszázad első felére tehetők (Vásárhelyi, 1939), majd az 1950-60-as években intenzív chiropterológiai kutatások folytak (Topál 1962, Beron 1965). A denevérmegfigyelések a 80-as években is folytatódtak (Kováts 1987). A barlang a Bükk egyik legjelentősebb hosszúsármányú denevér telelőhelye volt. E faj esetében gyűrűzés segítségével kiterjedt vonulási kapcsolatrendszerrel mutattak ki hazánk és a szomszédos országok populációi között. A faj számára a barlang korábbi jelentősége megszűnt. A barlangban téli időszakban kimutatható fajok száma a legfrissebb adatok alapján csupán néhány fajra redukálódott. Jellemzően patkósdenevérek használják telelőhelyként. A telelőállomány általában meghaladja a száz példányt. Nyári időszakban, a fő turistaszezonban denevérek nagyszámú előfordulása nem jellemző.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Paus	Author
1995.02.12.	72	6	-	BZ
1997.04.27.	25	1	-	GP
1997.09.17.	3	4	-	GP
1998.01.28.	70	10	-	GP
1998.03.02.	70	15	-	GP
1998.03.31.	65	10	-	GP
1998.09.09.	2	-	-	GP
1998.10.12.	35	1	-	GP
1999.02.05.	93	25	1	GP
1999.03.12.	79	11	-	GP
1999.12.01.	106	13	-	GP
2000.01.20.	145	14	-	GP
2000.03.09.	144	5	-	GP
2000.08.16.	-	1	-	GP
2000.08.19.	1	-	-	GP
2000.12.06.	133	9	1	GP
2001.03.14.	128	4	-	GP
2002.01.31.	168	9	2	GP
2004.09.26.	1	2	-	GP
2005.02.10.	177	10	-	GP
2006.03.02.	124	12	-	GP
2007.03.01.	167	15	-	GP

Egyéb adatok:

1930.01.02. *Mbly* (1) MTTM gyűjtemény – 1932.07.06. *Mbly* (1) MTTM gyűjtemény – 1938.11.01 *Rhip* (1) MTTM gyűjtemény – 1960 *Reur* (1) MTTM gyűjtemény – 1963.03.05. *Rfer* (1) MTTM gyűjtemény – 1964.03.24-25. *Msch* (1) MTTM gyűjtemény – 1990. 12.23. *Rfer* (10) [LL]

Irodalmi adatok: 1925-64. *Rhip*, *Rfer*, *Mmyo*, [Vásárhelyi 1964] – 1931.08.07. *Eser* [1] Mátra Múzeum [Czajlik 1986] – 1956-68. *Reur*, *Rfer*, *Rhip*, *Mbly*, *Msch*, *Bbar* [Topál 1962] – 1985-86. tél *Rfer* [3] [Kováts 1987]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang fokozottan védett. A barlang szabadon nem látogatható részei télen időbeli korlátozást igényelnek. Az időbeli korlátozás időtartama optimális október 15.-április 15. Télen is folyamatos a barlang – egész évben jellemző – gyógyászati célú hasznosítása. A betegek a barlang egyik belső termében vannak elhelyezve, minden kúra alkalmával kb. 20-30 beteg megy végig a barlang fő ágának szinte teljes hosszában, naponta többször is. A barlangban jelenleg előforduló denevérek a természetes bejáratnál felszerelt rácson könnyen átjutnak. A bejárat alatt elhelyezett, a kőzetanyag közvetlen behullását akadályozó rostély rendszeres tisztítást igényel. Évente néhány egyed pusztul el a teletől denevérállományból. A barlang jelentős patkósdenevér-faunája folyamatos ellenőrzést igényel, a barlang struktúrája, könnyű megközelíthetősége és bejáratának optimális méretei, valamint a denevérfauna jól követhető dokumentáltsága miatt monitoringozás szempontjából ideális szálláshely. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklímáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése.

Szepesi-Láner-barlangrendszer

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-3

UTM-kód: DU62D4

Tszf.: 553 m (548 m)

Leírás: A Bükk legnagyobb barlangrendszerének tagja, mely triász mészkőben alakult ki. A barlangban, mely jellemzően mély aknákkal tagolt, meanderező szakaszokból áll, szép eróziós és cseppkőformák találhatóak. A barlangban előforduló denevérállomány a barlang strukturáltsága és jelentős kiterjedése miatt pontosan nem mérhető fel. A két leggyakoribb patkósorrúdenevér-fajon kívül vízi és csonkafülű denevérek figyelhetők meg a járatrendszerben. Denevérvédelmi szempontból viszonylag kevésbé kutatott barlang. Nyárvégi mintavételezésnél tíz denevérfaj, melyből négy fokozottan védett került elő. A fajösszetétel jelzi, hogy a Bükk erdei denevérfajainak és a környékén nem előforduló fajok számára is gyülekezőhelyül szolgál. Az eddigi kutatások alapján csupán néhány faj telet itt. A téli időszakban eddig négy fajt sikerült innen kimutatni. Rendszeres ellenőrzésekkel valószínűleg több faj is előkerülhet. A barlang viszonylag nagy kiterjedésű termeiben a denevérek szabadon függeszkednek. A barlangnál számlálóautomatikával is folytak megfigyelések (Barati 2004). A mérések alapján nyári állomány néhány tucat egyedre tehető.

Megfigyelési adatok:

Láner-barlang:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmyo	Author
2001. 03. 11.	2	3	32	GP

Szepesi-barlang:

Dátum/date	Rhip	Author
2001.03.30.	3	GP

Egyéb adatok: *Szepesi-barlang:* 1983-90. *Rhip*, *Myotis* sp. [Lénárt szóbeli közlés]

Láner-barlang: 1996. 08. 27. *Mmys* [3], *Mema* [24], *Mnat* [6], *Mbec* [26] *Mdau* [19], *Mdas* [5], *Mmyo* [10], *Mbly* [1] *Paur* [11], *Bbar* [3] [DD, 1994, 1996]

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Fokozottan védett barlang. A barlang jelenlegi lezárási módját a jövőben esteleg korrigálni szükséges. A Szepesi-barlang bejárati lezárása a talajszintből kemelve annak oldalán repnyílások kialakításával javasolt, mely egyaránt biztosítja a barlang védelmét és a denevérfauna háborítatlanságát. A barlang látogatására vonatkozóan téli időszakban (november 01. és március 31. között) korlátozás van érvényben. A barlang denevérállományának védelméhez hozzátartozik a barlangot és környékét körülvevő, annak mikroklímáját, a denevérek táplálkozóterületét és tájékozódását biztosító folyamatos, idős erdőborítás megőrzése.

Szirén-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5372-16

UTM-kód: DU62D1

Tszf.: 661m

Leírás: A barlang bejárata viszonylag nyílt terepen található. A július végi észlelés feltételezi, hogy a *Myotis dasycneme* állomány egy része (hímek) a Bükkben egész évben megtalálható. Nem kizárt a korábbi vonulás, nászidőszakra történő gyülekezés megkezdése, de az esetleges állandó kolónia jelenléte sem. A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang „vízgyűjtőterületén” védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Mdas	Author
2003.07.26.	6	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Tatár-árki-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5391-62

UTM-kód: DU72C2

Tszf.: 296 m

Leírás: A terület gazdag denevérfaunával rendelkezik. A viszonylag kis területről kimutatott nagy fajszám az idős erdőkben előforduló odúlakó, illetve a barlanglakó denevérfajok együttes előfordulásából adódik. Egyes fajok számára a terület háborítatlansága, beleértve a felszín alatti képződményeket is (barlangok) teljes hazai állományuk szempontjából kiemelkedő jelentőségű (*M. schreibersii*, *R. euryale*).

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mbly	Mmyo/bly	Mbec	Msch	Author
1998.06.20.	-	-	-	-	-	-	25	GP
2000.01.19.	70	2	-	-	-	-	3000	GP
2000.03.21.	86	-	-	-	3	-	1500	GP
2000.07.04.	5	-	50	400	-	-	1000	GP
2000.08.19.	13	-	60	100	-	-	1400	GP
2001.01.16.	57	-	-	-	-	-	1500	GP
2004.07.03.	-	-	20	50	-	-	300	GP
2004.09.29.	1	-	1	-	-	2	46	GP-EP
2005.02.24.	8	-	5	-	-	-	3000	GP
2006.03.02.	6	1	-	-	-	-	4500	GP
2007.03.08.	5	-	-	-	-	-	194	GP

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Rfer	Mdau	Mmyo	Mbec	Paus	Ppip	Bbar	Msch	Author
1997.08.26.	2	1	1	4	1	1	1	29	GP

1998.06.26. *Msch/Mbly* (500) [PÁ-FG]

Irodalmi adatok: 1987-1993. *Rhip*, *Reur*, *Rfer*, *Mmyo*, *Mbly*, *Nnoc*, *Nlei*, *Nlas*, *Msch* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A *M. schreibersii* több ezres kolóniát alkot a völgy legnagyobb barlangjában. A kolónia egész évben használja a barlangot.

A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető. Bányatelek fejlesztése

Tar-kői-kőfülke

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5343-2

UTM-kód: DU62A2

Tszf.: 812 m

Leírás: A barlangból korábbi denevérelőfordulási adatok nem ismertek, A közelből Bagolyköpetből került elő a *Myotis bechsteinii*. A barlangnak feltehetően nagyobb denevérvédelmi jelentősége nincs. Néhány denevér azonban áttelelhet benne. Az üregben kevés kis patkósdenevér guanó került elő. A barlang közelében található sziklafal üregei feltehetően több fajnak nyújthatnak bújóhelyet.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Udvar-kő

Település: Parasznya

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5363-6

UTM-kód: DU73A1

Tszf.: 385 m

Leírás: Rombarlang. A barlang "udvarát" adó központi térből több kisebb-nagyobb üreg nyílik a korábbi barlang főtéből, ahol a denevérek szívesen megpihennek.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Ppíp	Paup	Bbar	Author
2004.10.10.	1	1	1	GP

Egyéb adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Vár-tetői-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5391-56

UTM-kód: DU72D1

Tszf.: 320 m

Leírás: Viszonylag mély barlang. A barlangban telelő denevérállomány az üreg legnagyobb termében található. A barlang a téli időszakon kívül is több denevérfajnak biztosít szálláshelyet.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mmys/bra	Author
2000.03.08.	6	1	276	1	GP
2003.06.28.	-	1	6)	-	GP
2006. 03.08.	3	15	600	-	GP
2007.03.09.	4	-	20	-	GP-EP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-1993. *Reur, Rfer, Rhip* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozótérület biztosításának érdekében a barlang „vízgyűjtőterületén” védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető. A denevérek életciklusát legkevésbé zavaró módszerekkel – a már ismert kapcsolatrendszereken túl – kell felderíteni a barlangban telelő denevérállomány alkalmi, nyári szállásait és alternatív telelőhelyeit.

A barlangot és élővilágát alkalmanként illegális barlangbejárások, a bejárat biztosításának feltörése fenyegeti.

Viktória-barlang

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5392-36

UTM-kód: DU82A2

Tszf.: 189 m

Leírás: Viszonylag kis magasságban nyíló időszakos víznyelő. A barlangból a két patkósdenevér-fajt sikerült kimutatni. A barlangban a bejárat közelében, hálózás során kimutatott egyedszámnál jóval nagyobb állomány tartózkodhat.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Reur	Author
2003.06.14.	2	6	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A denevérek optimális tájékozódása és táplálkozóterület biztosításának érdekében a barlang körül védőzónát kell kijelölni. Itt intenzív erdőgazdálkodás nem folytatható, az erdőterület véderdőként kezelendő, rajta véghasználat nem tervezhető.

Zsendice-barlang

Település: Kács

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: 5394-24

UTM-kód: DU71B1

Tszf.: 366 m

Leírás: Egy nagy bejáratú szádával és egy kisebb függőleges aknával felszínre nyíló forrásbarlang. A Barlang kisebb termekből áll. A barlangban található guanó alapján korábban jelentős denevérkolóniák szálláshelye lehetett.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
1997.05.08.	1	GP
2000.01.13.	3	GP
2003.03.05.	5	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: 1987-93. *Rhip, Reur, Mbec* [DD 1994]

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: Rendszeres bejárás, a barlangban történő tüzrakás zavarja a megtelepedő denevéreket.

Antal-táró

Település: Recsk (056/1, erdő (Recsk 42/B erdőrészlet))

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU30B2

Tszf.: 270 m

Leírás: A táró egy kb. 100-150 m-es, elágazó földalatti rendszer, melyet az 1950-60-as években alakítottak ki. A kutatások után zavartalan üreget a denevérek hamar elfoglalták. A járatokban található nyomok alapján feltételezhető, hogy a denevérek évtizedek óta lakják.

A táró denevérvédelmi jelentősége 1994 óta ismert. Azóta több-kevesebb rendszerességgel volt vizsgálva. Hazánk egyik legjelentősebb, mesterséges üregben előforduló denevérállománya telepedett meg ebben a felhagyott bányavágatban. Nyáron több ezer, télen néhány tucatnyi denevér tartózkodik a járatokban. A bánya rendkívül veszélyes! Veszélyességét egyrészt a rossz állapotban lévő járatszakaszok (omlások, főtésedés), másrészt pedig a kőzetből felszabaduló gázok okozzák. A bánya bejárása csak körültekintően és megfelelő felszereléssel lehetséges. Az elmúlt két évben a vágat állapota jelentősen romlott!

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Reur	Mmyo	Msch	Author
1994.04.02.	1	700	-	GP
1995.05.13.	-	3000	300	GP
1995.07.23.	-	4000	70	GP
1995.12.15.	-	17	-	GP
1996.03.05.	-	15	-	GP
1996.07.27.	1	3500	50	GP
1997.03.13.	-	16	120	GP
1997.08.09.	-	3000	400	GP
1998.03.06.	-	22	13	GP
1998.08.08.	2	3000	500	GP-EP
1999.06.07.	-	4000	400	GP-BZ
1999.06.14.	-	4000	400	GP
2000.06.18.	-	-	1	GP
2000.07.13.	-	764	271	GP-EP?
2001.03.09.	-	5	150	GP
2002.02.13.	-	27	250	GP
2002.08.30.	-	-	6	GP
2002.11.17.	-	41	63	GP
2003.04.30.	-	-	4	GP-EP-BZ
2005.02.22.	-	1	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A folyamatos omlások eltorlaszolják a járatrendszert, ami helyenként 10%-os CO₂ dúsulást okoz és a bent lakó denevérállományt is veszélyezteti, mielőbbi rekonstrukciós munka, a vágat biztosítása szükséges

Barátréti-táró

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU51D3

Tszf.: 285 m

Leírás: Néhány 10 m hosszú táró, melynek denevérállománya néhány egyedből áll. Néhány adat áll rendelkezésre a táró denevérállományáról. Régen agyagpala fejtésére használhatták.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mbec	Eser	Bbar	Author
2001.12.09.	4	-	-	-	EP
2003.04.19.	6	-	-	-	GP
2003.11.16.	1	1	-	-	EP
2003.11.26.	2	1	-	-	GP-SZT
2004.01.05.	1	1	1	1	GP
2005.01.27.	1	-	-	-	GP
2005.12.09.	2	-	-	-	EP
2006.02.04.	2	-	-	1	EP
2007.03.09.	5	-	-	-	EP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok:** -**Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések:** -**Béke-táró****Település:** Parádsasvár (23/1, 25/A erdőrészlet)**Egyéb elnevezések:** -**Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:****UTM-kód:** DU20B1**Tszf.:** 530 m

Leírás: Jelentős kiterjedésű táró. A felgyülemelő, csepegő rétegvíz patakként folyik ki a vágatból. A bejárást a kiáramló gázok akadályozzák. A teljes járatrendszer bejárása a gázosodás miatt nem volt lehetséges. A táró denevérfaunája nem jelentős, egyetlen denevér lett eddig kimutatva innen. A bányát rendszeresen keresik fel ásványgyűjtők.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2001. 03. 10.	1	GP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok:** -**Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések:** Gázosodás, ásványgyűjtés.**Bélapátfalvi mészkőbánya****Település:** Bélapátfalva**Egyéb elnevezések:** -**Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:** Bélapátfalva 0173/3**UTM-kód:** DU52A3**Tszf.:** 530 m

Leírás: A korábban Bécem Rt. által üzemeltetett bánya területén található üregrendszer nagy kiterjedésű, hosszú, tágas folyosók és nagy termek alkotják. A járatrendszerben foglalt helyet a külszíni fejtés anyagát feldolgozó gépsorok egy része. A bányavárat végén található omlás mögött további (jelenleg nem járható) járatszakasz található, ami a hegy szemközti oldalán található agyagpalabányáig vezet. A járatrendszerben több denevérfaj teleg kis egyedszámban. A bánya bejárata a denevérvédelmi és barlangtani szakmai javaslatok ellenére, természetvédelmi

hatósági hozzájárulással betonnal került kiöntésre, a denevérek számára röptetőnyílás lett kialakítva, de a telelőállomány kontrolja a jövőben bejárással nem lehetséges. A 2007. évi mintavételre a lezárás feltörésekor nyílt lehetőség.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Mdau	Author
2001.02.05.	4	-	GP
2003.02.21.	9	1	GP
2007.05.08.	8	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Denevér táró

Település: Szarvaskő

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU51A2

Leírás: Néhány méter hosszú táró, végén beszakadással (berobbantás?). Az eredeti táróban elbeszélések szerint nagyon sok denevér élt.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
1994.03.06.	1	EP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bejáratot a növényzet sűrűn benőtte, tisztítása szükséges lenne.

Dédestapolcsányi Gubolvi-üreg

Település: Dédestapolcsány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU63B3

Tszf.: 240 m

Leírás: Felhagyott bányáüreg egy nagyobb és egy kisebb bejáratú nyílással, a járat közepén egy nagyobb terem található.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Author
2004.09.24.	3	5	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Ezüstbánya-táró

Település: Gyöngyösroszi (029/1, 3/A erdőrészlet)

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: DU10C2

Tszf.: 415 m

Leírás: A völgytalpon található néhány tíz méter hosszú vágatról kevés információval rendelkezünk. A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága a bányatáró szakszerű lezárását tervezi. A járat állapotának megőrzése érdekében műszaki biztosítás készült. A lezárás után további denevérek megtelepedése várható.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2002.02.13.	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kisgyőri palabánya 1.

Település: Kisgyőr (0138/1)

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: DU71B4

Tszf.: 280 m

Leírás: A palabánya védett területen található, jelenleg nem művelik. A völgyben található bányában két földalatti mesterséges üreg található. A nagyobb üreg (1. sz.) egy kisebb bányaudvarból nyílik, mely a tágas bejárat után kétfele ágazik. A baloldali járat egy berobbantott szakaszban végződik, a jobboldali járat pedig egy nagyobb terembe vezet. A teremből egy kisebb kijárat is a szabadba nyílik. A bánya üregeiben a telelés alatt ritkán megfigyelhető denevérfajok tartózkodnak. A denevérek, mivel a palarétegek repedéseiben rejtőzködnek, nehezen észlelhetők.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Mnat	Eser	Paur	Bbar	Author
1998.02.19.	-	1	1	2	GP
1999.12.02.	1	-	-	3*	GP

* egyik elpusztult

Egyéb adatok:

Hálózás:

Dátum/date	Mnat	Ppip	Paur	Bbar	Author
1998.09.23.	1	1	1	1	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kisgyőri palabánya 2.

Település: Kisgyőr

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU71B4

Tszf.: 280 m

Leírás: A kisgyőri palabánya kisebb ürege, mely egyenes járatként nyúlik a felszín alá. Denevér ritkán észlelhető benne.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rhip</i>	<i>Author</i>
1999.12.02.	1	GP
2001.02.21.	2	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kisgyőri palabánya 3.

Település: Kisgyőr

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU71B4

Tszf.: 280 m

Leírás: A kisgyőri palabánya újabban kibontott járata, mely a korábban ismert járatok felett található. A vágat szűk vízszintes járat után ferde terembe ér, melynek alján feltehetően vízszintes vágatban folytatódik. Ez utóbbi törmelékkel fedett.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rhip</i>	<i>Author</i>
2003.11.26.	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Kisgyőri vaditató

Település: Kisgyőr

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU71B4

Tszf.: 475 m

Leírás: Kőből rakott, félig a föld alá húzódó építmény. Állapota sokat romlott az elmúlt két évben, a tetőből nagyobb kövek szakadtak ki. Ritkán megfigyelhető denevérfajok lakják, elsősorban télen. A repedésekben meghúzódó denevérek nehezen észrevehetőek.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>	<i>Eser</i>	<i>Bbar</i>	<i>Paur</i>	<i>Author</i>
1996.12.17.	-	-	2	-	GP
1997.07.21.	1	-	-	-	GP.
1998.01.29.	-	1	7	-	GP.
1991.11.30.	-	-	3	-	GP.
2001.02.21.	-	-	1	1	GP
2003.11.26.	-	1	2	-	GP
2007.01.03.	-	1	3	-	GP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok: -****Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -****Kistölgyesbérci-táró I.****Település:** Pásztó (Pásztó-Hasznos 0102)**Egyéb elnevezések: -****Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:****UTM-kód:** DU10**Leírás:** A bányavárat beomlott. Az alábbiakban található adatok korábbi felmérés eredményei.**Megfigyelési adatok:**

<i>Dátum/date</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Mbec</i>	<i>Author</i>
1998.02.24.	4	3	1	GP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok: -****Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -****Kistölgyesbérci-táró II.****Település:** Pásztó**Egyéb elnevezések: -****Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -****UTM-kód:** DU10**Leírás:** Kis kiterjedésű táró, melynek denevérállománya néhány egyedből áll. Korábbi adatok nem ismertek a táró denevérállományáról.**Megfigyelési adatok:**

<i>Dátum/date</i>	<i>Rhip</i>	<i>Author</i>
2001.03.15.	1	GP

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok: -****Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -**

Latori-pince (Lélek-lyuk)

Település: Sály-Lator

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU71A4

Tszf.: 208 m

Leírás: A pince - régészeti leírások alapján - egy több, mint ezer éve használt kultikus objektum. Járatrendszere három irányba fut. A bejárat szakaszra jobbra merőlegesen egy vízszintes és függőlegesen merőlegesen egy akna található. A felső kijáratral rendelkező akna belsejében egy rovásírással felirat található. A járatban előforduló denevérek feltételezhetően a néhány 10 m-re található, épületben élő kolónia részét képezik.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2001.05.11.	5	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Lökbérci-táró

Település: Felsőtárkány

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: Felsőtárkány 0117,

UTM-kód: DU61B2

Tszf.: 389 m

Leírás: Kis kiterjedésű táró, mely egy meddőhányó mellett, sziklafal alján nyílik. Denevérállománya néhány egyedből áll. Korábbi adatok nem ismertek a táró denevérállományáról.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2003.11.26.	8	GP-SZT

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Nekézsenyi-érchánya

Település: Nekézseny

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU53D3

Tszf.: 250 m

Leírás: Régi, óvóhelyként használt ércbánya. Kb. 85 m hosszú, 75 m-nél 20 m magas szellőzőakna. A táróból korábbi denevérelőfordulási adat nem ismert. Elmondás szerint sok denevér szokott bent lenni.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Author
2003.05.23.	5	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Pál-táró

Település: Parád (02, 87/A erdőrészlet)

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: DU20D4

Tszf.: 210 m

Leírás: A táró a közelmúltban beomlott. A felmérés adatai korábbi bejárások eredményeit tartalmazzák. A táróban talált guanó és az elpusztult egyedek arra utalnak, hogy a bányavágot korábban jelentős kolóniának nyújthatott szálláshelyet.

A táró helyreállítása, a beomlott bejárat feltárása és stabilizálása természetvédelmi szempontból indokolt.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Msch	Author
1998. 03. 06.	1	7	24*	GP

*elpusztult példányok/ dead specimens

Egyéb adatok: Pál- és Róza-tárónál végzett egyidejű megfigyelések során detektorral és hálóval:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mmyo	Mbec	Author
1996. 07. 28.	3	1	4	1	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Róza-táró

Település: Parád

Egyéb elnevezések:

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: DU20D4

Tszf.: 210 m

Leírás: A táró a Pál-táró közvetlen közelében található. A vágat egyenesen, elágazás nélkül vezet a hegy oldalába. A bejárt szakaszban jelentős mennyiségű víz gyűlt össze. A bányavágot levegőtlenége már néhány méter után feltűnő. Telelő denevért korábban csak a bejárati szakaszban sikerült észlelni.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Mmyo	Author
1998.03.06.	1	GP

Egyéb adatok: Pál- és Róza-tárónál végzett egyidejű megfigyelések során detektorral és hálóval:

Dátum/date	Rhip	Reur	Mmyo	Mbec	Author
1996. 07. 28.	3	1	4	1	GP

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Szálkacsurgó-táró

Település: Gyöngyösoroszi

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU10C2

Tszf.: 575 m

Leírás: A tárószáj felszakadt, a leomlott kötőrmelék eltömte a bejáratot. A törmelék visszaduzzasztotta a vágatból kifolyó rétegvizet. A táró bejárata durván ácsolt rönkajtóval lezárt, az ideiglenes lezárás miatt nem lehetséges a bejárás.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
1998.02.24.	5	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Vizeslyuk-táró I. (középkori)

Település: Mátraszentimre (034/6-25, 22/B erdőrészlet)

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU10B3

Leírás: A táró a középkori bányászat jellegzetes nyomait viseli magán. A viszonylag szűk járatok enyhén kanyarodnak a kőzetben. A táróból állandó jelleggel rétegvíz folyik.

A táróból eddig csak néhány denevért sikerült kimutatni téli ellenőrzés alkalmával. A táró állagmegőrzése érdekében kivitelezés van folyamatban.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Author
1998.02.24.	1	1	GP
2001.03.10.	1	1	GP
2003.04.18.	3	-	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Vizeslyuk-táró II.

Település: Mátraszentimre 034/6-25, erdő (Mátraszentimre 22/B erdőrészlet)

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU10B3

Leírás: A táró egy szakaszának felszakadásával vált járhatóvá. Az egyetlen egyenes szakaszból álló járat néhány helyen omladékos. Korábbi denevérelőfordulási adatok nem ismertek a táróból. A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága a vágat bejáratának lezárását és a táró helyreállítását tervezi.

Megfigyelési adatok: -

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Y-táró

Település: Miskolc

Egyéb elnevezések: -

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító: -

UTM-kód: DU72B1

Tszf.: 475 m

Leírás: Az Y-alakú, elágazó tárót érckutatás céljából nyitották. A vágatból állandóan víz szivárog. A kialakított mesterséges aljzaton mára mésztufagátak váltak ki. A táróból korábbi denevérelőfordulási adat nem ismert.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Author
2001.07.14.	1	GP

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: -

Irodalom

Barati, J. 2004. Nyári denevérszámlálások néhány bükki barlangban. Kézirat 3.pp

Bihari, Z. & Gombkötő, P. 1994. Az Északi-középhegység denevérfaunisztikai felmérése. 18: 163-189.

Dobrosi, D. 1994 Adatok a Bükk denevérfaunájához. Fol. Hist-nat. Mus. Matr. 18: 191-197.

Dobrosi, D. 1996: Barlangi denevérelőhelyek a Bükkben Természetvédelmi értékelés Kutatási jelentés BNPI 22 pp.

- Estók, P. 1996. Széncinege (*Parus major*) denevérzsákmányolása az Istállóskői-barlangban (Bükk-hegység). *Denevérkutatás - Hungarian Bat Research News*, 2: 40.
- Kordos L. 1976. A Kis-kőháti-zsomboly szubfosszilis denevér populációjának vizsgálata. *A Miskolci Herman Ottó Múz. Évk. XIII-XIV*. 567-585. 1
- Kováts, N. 1987. Denevérek ökológiai igényei téli álom alatt a Létrási-Vizes-barlangban. Doktori értekezés, KLTE Debrecen
- Kováts, N. 1988. A barlanglakó denevérek faunisztikai felmérésének problémáiról és lehetőségeiről egy Bükk-hegységi mintaterület példáján bemutatva. Szakvélemény
- Kováts, N. 1989. Environmental factors influencing hibernation of bats in the Létrási Cave, Bükk Mts. In.: Hanák, V. Horaček, I., Gaisler (eds.) *European Bat Research 1987*. Charles Univ. Press, Praha pp. 655-658.
- Lénárt, L. 1988. Denevérek a Létrási-vizes-barlangban. Kézirat
- Marosi, S. & Somogyi, S. (szerk.) 1990. Magyarország kistájainak katasztere II. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest. 1023 pp.
- Murai, É. 1976. Cestodes of Bats in Hungary *Parasit. Hung.* 9: 41-62.
- Regős, J. 2002. Régészeti szempontból jelentős barlangok. in: *A Bükki Nemzeti Park Hegyek, erdők, emberek*. Bükki Nemzeti Park, Eger 315-327.
- Spitzenberger, F. 1980. Die Langflügelfledermaus (*Miniopterus schreibersi* KUHL, 1819) in Österreich. – *Mammalia austriaca* 5. Mitt. Abt. Zool. Landesmus. Joanneum 10 (2): p. 139-156.
- Topál, Gy. 1956. The Movements os bats in Hungary. *Ann. Hist. –nat. Musei nat. Hung.* 7: 477-489.
- Topál, Gy. 1989. An overview of research on cave bats in Hungary. *Karszt és Barlang, Special Issue*. p. 65-68.
- Vásárhelyi, I. 1939. Adatok a Borsodi Bükk denevérfaunájához. *Állatt. Közl.* 36: 117-123.
- Vásárhelyi, I. 1964. Borsod-Abaúj-Zemplén megye gerinces faunája. (kézirat)